

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

**Кафедра
кримінального права і криміналістики**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан юридичного факультету

проф. Пацурківський П.С.

26 серпня 2016 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ВЧЕННЯ ПРО ЖЕРТВУ ЗЛОЧИНУ»**

Підготовки: СПЕЦІАЛІСТА.

Галузі знань: 08 «Право».

Спеціальності: 081 «Право».

Спеціалізації: кримінально-правова.

Факультет: юридичний.

**Чернівці
2016 рік**

Робоча програма дисципліни «Криміналістичне вчення про жертву злочину» для студентів за спеціальністю 081 «Право», 26 серпня 2016 року, складена на основі навчальної (типової) програми варіативної частини. Протокол від 26 серпня 2016 року, № 1.

Розробник:

- *кандидат юридичних наук, доцент* Гусар Леся Віталіївна.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри кримінального права і криміналістики. Протокол від 26 серпня 2016 року, № 1.

Завідувач

кафедри кримінального права і криміналістики

26 серпня 2016 року

доц. Жаровська Г.П.

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича за спеціальністю 081 «Право». Протокол від 26 серпня 2016 року, № 1.

Голова

науково-методичної комісії

26 серпня 2016 року

доц. С.В. Савчук

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,5	Галузь знань/ Напрямок підготовки 08 «Право»	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність: 081 «Правознавство»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин - 105		9-й	9-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 30 самостійної роботи студента - 75	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Спеціаліст»	15год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		15 год	4 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		75 год.	97 год.
		Індивідуальні завдання: - год.	
Вид контролю: семестровий залік			

II. МЕТА І ЗАВДАННЯ

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ВЧЕННЯ ПРО ЖЕРТВУ ЗЛОЧИНУ»

Представлена робоча програма визначає структуру і зміст навчальної дисципліни «Криміналістичне вчення про жертву злочину».

Актуальність вивчення навчальної дисципліни.

Криміналістичне вчення про жертву злочину – це самостійний напрямок в криміналістичній науці, який вивчає жертву злочину, її особистісні особливості, поведінку, зв'язки та взаємини з метою вдосконалення тактичних та методичних рекомендацій, які пов'язані із розслідуванням злочинів. Криміналістичне вчення про жертву злочину доповнює собою основу формування знань та навичок професійної діяльності юристів.

Сьогодні криміналістичне вчення про жертву злочину - це окрема галузь спеціальних юридичних наукових знань, який має свій предмет, структуру, функції, а також науково обґрунтовані прийоми та методи розв'язання наукових і практичних завдань.

Для виконання завдань підготовки юристів і надання їм навичок практичної діяльності в розкритті злочинів, забезпеченні прав і свобод громадян, гарантованих Конституцією України створено програму з курсу «Криміналістичне вчення про жертву злочину». Вона покликана відобразити сучасний рівень розвитку і змістовний бік криміналістичних засад про жертву злочину, що дозволить при її викладанні відображати тенденції розвитку та забезпечити єдиний підхід до вивчення навчальної дисципліни.

Мета вивчення навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна «Криміналістичне вчення про жертву злочину» має за мету показати важливу роль криміналістичного вчення про жертву, виявити правові основи криміналістичного вчення про жертву злочину, а також розкрити питання використання даних про потерпілого та жертву у процесі розкриття та розслідування злочинів.

Завдання навчальної дисципліни:

- вивчення криміналістичного вчення про жертву злочину, міжособистісних зв'язків і відносин потерпілого, врахування ролі та впливу потерпілого на розвитку злочинної події;
- аналіз прогностичної оцінки позиції та показань потерпілих у справі;
- виявлення зв'язку «злочинець – потерпілий».

Місце навчальної дисципліни в структурі ОПП. Вказаний розділ (модуль) відноситься до нормативної частини структури освітньо-професійної програми галузі знань «Право», напряму підготовки «Правознавство», і пов'язаний з вивченням інших розділів ОПП, зокрема з такими дисциплінами, як: «Кримінальне право України (загальна та особлива частини)», «Кримінологія», «Криміналістика», «Кримінально-виконавче право», «Теорії причин злочинності», «Зарубіжна кримінологія».

Протокол узгодження змісту навчальної програми з іншими кафедрами

Назва дисципліни, з якою узгоджується навчальна програма	Назва кафедри, з якою узгоджується зміст навчальної програми	Пропозиції щодо зміни у змісті навчальної програми	Рішення кафедри щодо зміни у змісті навчальної програми
«Кримінологія» «Криміналістика»	Кримінального права і криміналістики	немає	-

Уміння і навички. Курс повинен сприяти розвиткові у студентів умінь і навичок, на матеріалі, пов'язаному з правами людини:

- ✓ міркувати, аналізувати, порівнювати, узагальнювати, спостерігати, критично мислити, брати участь у дискусіях, дебатах, аргументувати думки, визначати та обирати з-поміж альтернативних рішень і підходів, спілкуватися у малих і великих групах;
- ✓ вільно оперувати в усному і письмовому мовленні основними віктимологічними поняттями, використовуваними в юридичній літературі та засобах масової інформації;
- ✓ засвоїти способи самостійного отримання та опрацювання інформації з різних джерел;
- ✓ використовувати віктимологічні знання під час аналізу і правового розв'язання конкретних ситуацій, конфліктних зокрема;
- ✓ здійснювати віктимологічну профілактику, базуючись на правових знаннях.

III. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ВЧЕННЯ ПРО ЖЕРТВУ ЗЛОЧИНУ»

Кількість кредитів.

Спецкурс складається з 2 модулів, 12 навчальних елементів, 100 балів у десятому семестрі.

2. Загальна кількість годин – 108 годин.

3. Кількість годин на тиждень – 2 години.

4. Обов'язкова дисципліна чи за вибором – за вибором.

5. Семестр в якому читається – дев'ятий.

6. Кількість годи, відведених на лекційні і семінарські заняття та на самостійну роботу студентів.

Лекції – 15 годин, семінарські – 15 години, самостійна робота студентів – 75 години.

7. Вид підсумкового контролю.

Видом підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Криміналістичне вчення про жертву злочину» є залік у дев'ятому семестрі.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Основними формами контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентами навчального матеріалу є:

- комплексні контрольні роботи;
- усне опитування;
- індивідуальні науково-дослідні завдання;
- задачі;

СІТКА ГОДИН І ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

	Назва теми	Денна ФН		Заочна ФН	
		К- ть ЛГ	К- ть СГ	К- ть ЛГ	К- ть СГ
	Модуль 1. Криміналістична віктимологія як наука про жертву злочину: теоретичні та правові витоки, поняття, предмет та об'єкт дослідження				
1.1.	Віктимологія як наука про жертву. Криміналістична віктимологія: поняття, предмет, метод, система та значення, взаємозв'язок з іншими науками	2	2	2	1
1.2.	Витоки і основні напрямки криміналістичного вчення про потерпілого	2	1	1	-
1.3.	Поняття і сутність віктимності, віктимізації, віктимної поведінки	-	1	-	-
1.4.	Потерпілий як об'єкт криміналістичного дослідження	2	2	1	1
1.5.	Правові основи криміналістичного вчення про потерпілого	-	1	-	-
1.6.	Взаємозв'язок особи, яка вчинила злочин, та потерпілого. Віктимологічна ситуація	2	2	-	-
	Модуль 2. Сліди потерпілого в структурному зв'язку системи слідів, віктимологічний аналіз та профілактика				
2.1.	Сліди потерпілого в структурній зв'язку системи слідів	2	1	2	1
2.2.	Віктимологічний аналіз. Класифікація і типологія потерпілих	2	1	1	-
2.3.	Вплив злочину та його наслідків на особу потерпілого і на формування його показань до і після порушення кримінальної справи	2	1	1	1
2.4.	Специфіка діяльності слідчого щодо подолання впливу, який здійснюється по відношенню до потерпілого	1	1	-	-
2.5.	Віктимологічна профілактика: поняття, нормативна основа, основні напрямки та значення	-	1	-	-
2.6.	Загальні положення віктимологічної характеристики злочинів	-	1	-	-
Всього		15	15	8	4

IV ТЕМИ І ПЛАНИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Тема: Віктимологія як наука про жертву. Криміналістична віктимологія: поняття, предмет, метод, система та значення, взаємозв'язок з іншими науками

1. Поняття віктимології як комплексної науки про жертву.
2. Предмет і метод криміналістичної віктимології.
3. Завдання криміналістичного вчення про потерпілого.
4. Система криміналістичного вчення про потерпілого.
5. Криміналістична віктимологія у взаємозв'язку з іншими галузями знання.

Основна література

1. Ищенко Е.П., Топорков А.А. Криминалистика: Учебник. Изд. 2-е, испр. и доп. (под ред. доктора юридич. наук, проф. Е.П. Ищенко) - "Контракт", "Инфра-М", 2005 г.
2. Криминалистика: Учебник для вузов / Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, профессора Белкина Р.С. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2005.
3. Гельдибаев М.Х. Уголовный процесс: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по юридич. специальностям / М.Х. Гельдибаев, В.В. Вандышев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2007.
4. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
5. Шинкевич Н.Е. Права и обязанности потерпевшего в уголовном процессе: Учебно-практическое пособие. – Смоленск, 2006.

Додаткова література

1. Бурданова В.С., Быков В. М. Виктимологические аспекты криминалистики. - Ташкент, 1981.
2. Вандышев В.В. Изучение личности потерпевшего в процессе расследования. - Л., 1989.
3. Справочник следователя. Практическая криминалистика: расследование отдельных видов преступлений: Практическое пособие. Вып. 2. - М.: Юрид. лит., 1990.
4. Веницкий Л.В. Криминалистическая виктимология / Л.В. Веницкий, Н.Е. Шинкевич; Мин-во образования и науки РФ; Фед. Агентство по образованию; Южно-Уральский гос. ун-т, юрид. фак., каф. «Уголовный процесс и криминалистика». – Челябинск: Полиграфмастер, 2005.
5. Вишневецкий К.В. Направления виктимологических исследований в зарубежной криминологии // Вестник Московского университета МВД России. – 2005. - № 2.
6. Полубинский В.И., Ситковский А.Л. Теоретические и практические основы криминальной виктимологии: Монография. – М.: ВНИИ МВД России, 2006.
7. Центров Е.Е. Криминалистическое учение о потерпевшем. - М.: Изд-во МГУ, 1988.
8. Центров Е.Е. Основы криминалистического учения о потерпевшем: автореф. дис ... докт. юрид. наук. - М., 1993.
9. Шиканов В.И. Криминалистическая виктимология и практика расследования убийств. - Иркутск, 1979.
10. Шинкевич Н.Е. Актуальные проблемы криминалистической виктимологии. Дис. ... канд. юрид. наук. – Смоленск, 2004.

Тема: Витоки і основні напрямки криміналістичного вчення про потерпілого

1. Ретроспективний огляд криміналістичних знань про потерпілого.
2. Правове становище жертви злочину при рабовласницькому, феодальному ладі.
3. Захист прав жертв злочинів у новий час.
4. Основні напрямки використання віктимологічних знань при розслідуванні злочинів.

Основна література

1. Ищенко Е.П., Топорков А.А. Криминалистика: Учебник. Изд. 2-е, испр. и доп. (под ред. доктора юридич. наук, проф. Е.П. Ищенко) - "Контракт", "Инфра-М", 2005 г.
2. Криминалистика: Учебник для вузов / Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, профессора Белкина Р.С. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2005.
3. Гельдибаев М.Х. Уголовный процесс: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по юридич. специальностям / М.Х. Гельдибаев, В.В. Вандышев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2007.
4. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
5. Шинкевич Н.Е. Права и обязанности потерпевшего в уголовном процессе: Учебно-практическое пособие. – Смоленск, 2006.

Додаткова література

1. Виницкий Л.В. Криминалистическая виктимология / Л.В. Виницкий, Н.Е. Шинкевич; Минво образования и науки РФ; Фед. Агентство по образованию; Южно-Уральский гос. ун-т, юрид. фак., каф. «Уголовный процесс и криминалистика». – Челябинск: Полиграф-мастер, 2005.
2. Гельвиг А. Современная криминалистика. Методы расследования преступлений. – М. 1925.
3. Гросс Г. Руководство для судебных следователей как система криминалистики. - СПб., 1908.
4. Дубягин Ю.П. Руководство по розыску и расследованию неочевидных убийств. - М., 1998.
5. Дубягин Ю.П., Дубягина О.П. Проблемы розыска без вести пропавших. – М.: ООО Издательство «Юрлитинформ», 2003.
6. Дубягин Ю.П., Дубягина О.П., Логинов С.Г. Особенности расследования неочевидных убийств. – М.: ООО Издательство «Юрлитинформ», 2004.
7. Колдин В.Я. Идентификация при расследовании преступлений. - М., 1978.
8. Лузгин И.М. Моделирование при расследовании преступлений. - М., 1981.
9. Лупарев Г. Виктимологическая мудрость народов в пословицах и поговорках // Законность. – 2006. - № 1.
10. Полубинский В.И. Виктимологические аспекты профилактики преступлений. - М., 1980.
11. Полубинский В.И., Ситковский А.Л. Теоретические и практические основы криминальной виктимологии: Монография. – М.: ВНИИ МВД России, 2006.
12. Судебно-медицинская экспертиза: Справочник для юристов. - М.: Юрид. лит., 1985.
13. Торвальд Ю. Век криминалистики. - М., 1974.
14. Франк Л.В. Потерпевшие от преступления и проблемы советской виктимологии. - Душанбе, 1977.
15. Центров Е.Е. Криминалистическое учение о потерпевшем. - М.: Изд-во МГУ, 1988.
16. Шиканов В.И. Идентификация трупа человека по его черепу. - Иркутск, 1973.
17. Шинкевич Н.Е. Актуальные проблемы криминалистической виктимологии. Дис. ... канд. юрид. наук. – Смоленск, 2004.
18. Шнейкерт Г. Тайна преступника и пути к ее раскрытию. - М., 1925

Тема: Потерпілий як об'єкт криміналістичного дослідження

1. Сутність і значення криміналістичного дослідження жертви. Потерпілий як джерело доказової інформації.
2. Інформаційно-пізнавальний аспект вивчення потерпілого.
 - 2.1. Потерпілий - об'єкт, який відображає, сприймає злочинний вплив, що несе на собі і в собі криміналістично значущі сліди (матеріальні та ідеальні).

2.2. Потерпілий - об'єкт, який відображає, що вносить певні зміни в навколишню обстановку, залишає певні зміни (інформацію) про себе і своїх діях.

Основна література

1. Ищенко Е.П., Топорков А.А. Криминалистика: Учебник. Изд. 2-е, испр. и доп. (под ред. доктора юридич. наук, проф. Е.П. Ищенко) - "Контракт", "Инфра-М", 2005 г.
2. Криминалистика: Учебник для вузов / Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, профессора Белкина Р.С. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2005.
3. Гельдибаев М.Х. Уголовный процесс: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по юридич. специальностям / М.Х. Гельдибаев, В.В. Вандышев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2007.
4. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
5. Шинкевич Н.Е. Права и обязанности потерпевшего в уголовном процессе: Учебно-практическое пособие. – Смоленск, 2006.

Додаткова література

1. Бурданова В.С., Быков В.М. Виктимологические аспекты криминалистики. - Ташкент, 1981.
2. Вандышев В.В. Изучение личности потерпевшего в процессе расследования. - Л., 1989.
3. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
4. Справочник следователя. Практическая криминалистика: расследование отдельных видов преступлений: Практическое пособие. Вып. 2. - М.: Юрид. лит., 1990.
5. Центров Е.Е. Виктимологический анализ // Криминалистика социалистических стран. - М.: Юрид. лит., 1986.
6. Центров Е.Е. Криминалистическое учение о потерпевшем. - М.: Изд-во МГУ, 1988.
7. Центров Е.Е. Основы криминалистического учения о потерпевшем: автореф. дис ... докт. юрид. наук. - М., 1993.
8. Шиканов В.И. Криминалистическая виктимология и практика расследования убийств. - Иркутск, 1979.
9. Шинкевич Н.Е. Актуальные проблемы криминалистической виктимологии. Дис. ... канд. юрид. наук. – Смоленск, 2004.

Тема: Взаємозв'язок особи, яка вчинила злочин, та потерпілого. Віктимологічна ситуація

1. Значення зв'язку «злочинець – потерпілий».
2. Класифікація зв'язку «злочинець - потерпілий» (основні типи зв'язку).
3. Поняття елементи віктимологічної ситуації.
4. Основні елементи віктимологічної ситуації.

Основна література

1. Ищенко Е.П., Топорков А.А. Криминалистика: Учебник. Изд. 2-е, испр. и доп. (под ред. доктора юридич. наук, проф. Е.П. Ищенко) - "Контракт", "Инфра-М", 2005 г.
2. Криминалистика: Учебник для вузов / Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, профессора Белкина Р.С. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2005.
3. Гельдибаев М.Х. Уголовный процесс: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по юридич. специальностям / М.Х. Гельдибаев, В.В. Вандышев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2007.
4. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.

5. Шинкевич Н.Е. Права и обязанности потерпевшего в уголовном процессе: Учебно-практическое пособие. – Смоленск, 2006.

Додаткова література

1. Бурданова В.С., Быков В.М. Виктимологические аспекты криминалистики. - Ташкент, 1981.
2. Вандышев В.В. Связь «жертва – преступник» и ее использование в раскрытии и расследовании умышленных тяжких телесных повреждений: Учеб. пособие. – Л., 1987.
3. Вандышев В.В. Жертвы тяжкого преступного насилия: Социально-правовые аспекты использования виктимологических данных в правоприменительной сфере. – СПб.: Межрегиональный институт экономики и права, 2007.
4. Веницкий Л.В. Криминалистическая виктимология / Л.В. Веницкий, Н.Е. Шинкевич; Мино образования и науки РФ; Фед. Агентство по образованию; Южно-Уральский гос. ун-т, юрид. фак., каф. «Уголовный процесс и криминалистика». – Челябинск: Полиграф-мастер, 2005.
5. Колдин В.Я. Идентификация при расследовании преступлений. – М., 1978.
6. Лузгин И. М. Методологические проблемы расследования. – М., 1973.
7. Рыбальская В.Я. Методика изучения личности потерпевшего по делам о преступлениях несовершеннолетних. - Иркутск, 1975.
8. Сегай М.Я. Методология судебной идентификации. - Киев, 1970.
9. Франк Л.В. Виктимология и виктимность. - Душанбе, 1972.
10. Центров Е.Е. Криминалистическое учение о потерпевшем. - М., Изд-во МГУ, 1988.
11. Шевченко Б.И. Теоретические основы трасологической идентификации в криминалистике. – М., 1975.
12. Шинкевич Н.Е. Актуальные проблемы криминалистической виктимологии. Дис. ... канд. юрид. наук. – Смоленск, 2004.

Тема: Сліди потерпілого в структурному зв'язку системи слідів

1. Поняття і значення слідів у криміналістиці.
2. Сліди злочину: сліди злочинця, сліди потерпілого, сліди від матеріальної обстановки місця події.
3. Класифікація слідів злочинця і потерпілого.
 - 3.1. Сліди на потерпілому.
 - 3.2. Сліди на злочинці.
 - 3.3. Сліди на об'єктах обстановки місця події.
4. Значення слідів потерпілого.

Основна література

1. Ищенко Е.П., Топорков А.А. Криминалистика: Учебник. Изд. 2-е, испр. и доп. (под ред. доктора юридич. наук, проф. Е.П. Ищенко) - "Контракт", "Инфра-М", 2005 г.
2. Криминалистика: Учебник для вузов / Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, профессора Белкина Р.С. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2005.
3. Гельдибаев М.Х. Уголовный процесс: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по юридич. специальностям / М.Х. Гельдибаев, В.В. Вандышев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2007.
4. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
5. Шинкевич Н.Е. Права и обязанности потерпевшего в уголовном процессе: Учебно-практическое пособие. – Смоленск, 2006.

Додаткова література

1. Дубягин Ю.П. Руководство по розыску и расследованию неочевидных убийств. - М., 1998.
2. Карнеева Л.М., Кертэс И. Источники доказательств по советскому и венгерскому законодательству. - М., 1985.
3. Крылов И.Ф. Криминалистическое учение о следах. - Л., 1976.
4. Уемов А.И. Системный подход и общая теория систем. - М., 1978.
5. Центров Е.Е. Криминалистическое учение о потерпевшем. - М.: Изд-во МГУ, 1988.
6. Шевченко Б.И. Теоретические основы трасологической идентификации в криминалистике. - М., 1975.
7. Шинкевич Н.Е. Актуальные проблемы криминалистической виктимологии. Дис. ... канд. юрид. наук. – Смоленск, 2004.

Тема: Віктимологічний аналіз. Класифікація і типологія потерпілих

1. Поняття віктимологічного аналізу. Основні напрямки вивчення особи потерпілого, способи вивчення.
2. Комплекс питань, що підлягають вирішенню в процесі розкриття злочину з урахуванням даних про потерпілого.
3. Поняття класифікації та типології.
4. Класифікація і типологія потерпілих у віктимології.
 - 4.1. Сумлінні активні потерпілі.
 - 4.2. Сумлінні нейтральні потерпілі.
 - 4.3. Нестійкі, недобросовісні потерпілі.
 - 4.4. Лжепотерпілі.

Основна література

1. Ищенко Е.П., Топорков А.А. Криминалистика: Учебник. Изд. 2-е, испр. и доп. (под ред. доктора юридич. наук, проф. Е.П. Ищенко) - "Контракт", "Инфра-М", 2005 г.
2. Криминалистика: Учебник для вузов / Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, профессора Белкина Р.С. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2005.
3. Гельдибаев М.Х. Уголовный процесс: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по юридич. специальностям / М.Х. Гельдибаев, В.В. Вандышев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2007.
4. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
5. Шинкевич Н.Е. Права и обязанности потерпевшего в уголовном процессе: Учебно-практическое пособие. – Смоленск, 2006.

Додаткова література

1. Белкин Р.С. Курс советской криминалистики: В 3 т. – М., 1979.
2. Бурданова В.С., Быков В.М. Виктимологические аспекты криминалистики. - Ташкент, 1981.
3. Быков В.М. Криминологический анализ - тактический прием расследования преступлений // Криминалистическая виктимология (вопросы теории и практики): Сборник научных трудов. – Иркутск, 1980.
4. Вандышев В.В. Изучение личности потерпевшего в процессе расследования. – Л., 1989.
5. Вандышев В.В. Жертвы тяжкого преступного насилия: Социально-правовые аспекты использования виктимологических данных в правоприменительной сфере. – СПб.: Межрегиональный институт экономики и права, 2007.
6. Виноцкий Л.В. Криминалистическая виктимология / Л.В. Виноцкий, Н.Е. Шинкевич; Мин-во образования и науки РФ; Фед. Агентство по образованию; Южно-Уральский гос. ун-т,

- юрид. фак., каф. «Уголовный процесс и криминалистика». – Челябинск: Полиграф-мастер, 2005.
7. Катона Г., Центров Е.Е. Виктимологический анализ // Криминалистика социалистических стран. - М.: Юрид. лит., 1986.
 8. Центров Е.Е. Виктимологический анализ // Криминалистика социалистических стран. - М.: Юрид. лит., 1986.
 9. Франк Л.В. Потерпевшие от преступления и проблемы советской виктимологии. - Душанбе, 1977.
 10. Шинкевич Н.Е. Актуальные проблемы криминалистической виктимологии. Дис. ... канд. юрид. наук. – Смоленск, 2004.

Тема: Вплив злочину та його наслідків на особу потерпілого і на формування його показань

1. Типові дефекти показань потерпілих.
2. Психічні стани, ускладнені втратою свідомості при грубому фізичному впливі.
3. Криміналістична оцінка показань потерпілих, які перебували у момент посягання в стані алкогольного сп'яніння.
4. Особливості формування показань у потерпілих, які страждають психопатологічними розладами.
5. Особливості формування показань неповнолітніх потерпілих.
6. Оцінка факторів, що впливають на ступінь конформності і навіюваності потерпілих.

Основна література

1. Ищенко Е.П., Топорков А.А. Криминалистика: Учебник. Изд. 2-е, испр. и доп. (под ред. доктора юридич. наук, проф. Е.П. Ищенко) - "Контракт", "Инфра-М", 2005 г.
2. Криминалистика: Учебник для вузов / Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, профессора Белкина Р.С. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2005.
3. Гельдибаев М.Х. Уголовный процесс: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по юридич. специальностям / М.Х. Гельдибаев, В.В. Вандышев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2007.
4. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
5. Шинкевич Н.Е. Права и обязанности потерпевшего в уголовном процессе: Учебно-практическое пособие. – Смоленск, 2006.

Додаткова література

1. Алексеев А.М. Психологические особенности показаний очевидцев. - М., 1972.
2. Асмолов А.Г. Психология личности. Принципы общей психологического анализа. М.: Изд-во МГУ, 1990.
3. Доспулов Г.Г., Мажитов Ш.М. Психология показаний свидетелей и потерпевших. - Алма-Ата, 1975.
4. Зорин Г.А. Психологический контакт при производстве допроса. - Гродно, 1986.
5. Кертэс И. Тактика и психологические основы допроса. – М., 1965.
6. Клиническая психиатрия / Под ред. Г. Груле, Р. Юнга, В. Майер-Гросса, М. Миллера. - М., 1969.
7. Коломинский Я. Л. Осознание человеком своих личных взаимоотношений с другими членами группы // Вопросы психологии. - 1967. - № 3.
8. Комиссаров В.И., Лакаева О.А. Тактика допроса потерпевших от преступлений, совершаемых организованными группами лиц. - М.: Издательство «Юрлитинформ», 2004.
9. Комиссарова Я.В., Семенов В.В. Особенности невербальной коммуникации в ходе расследования преступлений. – М.: Издательство «Юрлитинформ», 2004.

10. Корнеева Л.М. Тактические основы организации и производства допроса в стадии расследования. - Волгоград, 1976.
11. Кузнецова С.В., Кобцова Т.С. Тактика допроса несовершеннолетних / С.В. Кузнецова, Т.С. Кобцова. – М.: Издательство «Экзамен», 2004.
12. Левитов Н.Д. Психическое состояние беспокойства, тревоги // Вопросы психологии. - 1968. - №9.
13. Метелица К.Л. Судебно-психиатрическая экспертиза потерпевших. - М.: Юрид. лит., 1990.
14. Сосновицкая Ю.Е. Психические состояния человека, их классификация и диагностика. - Горький, 1975.
15. Фелинская Н.И. Реактивные состояния в судебно-психиатрической клинике. – М., 1968.
16. Центров Е.Е. Криминалистическое учение о потерпевшем. - М.: Изд-во МГУ, 1988.

Тема: Специфіка діяльності слідчого щодо подолання впливу, який здійснюється по відношенню до потерпілого

1. Поняття та види протидії розслідуванню. Вплив на потерпілих як вид протидії розслідуванню.
2. Криміналістична оцінка впливів зацікавлених осіб щодо потерпілих, та їх впливу на позицію та покази потерпілих.
3. Ознаки впливу зацікавлених осіб на потерпілих.
4. Дії слідчого по запобіганню та подоланню впливу на потерпілих.

Основна література

1. Ищенко Е.П., Топорков А.А. Криминалистика: Учебник. Изд. 2-е, испр. и доп. (под ред. доктора юридич. наук, проф. Е.П. Ищенко) - "Контракт", "Инфра-М", 2005 г.
2. Криминалистика: Учебник для вузов / Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, профессора Белкина Р.С. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2005.
3. Гельдибаев М.Х. Уголовный процесс: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по юридич. специальностям / М.Х. Гельдибаев, В.В. Вандышев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2007.
4. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
5. Шинкевич Н.Е. Права и обязанности потерпевшего в уголовном процессе: Учебно-практическое пособие. – Смоленск, 2006.

Додаткова література

1. Виницкий Л.В. Криминалистическая виктимология / Л.В. Виницкий, Н.Е. Шинкевич;
2. Мин-во образования и науки РФ; Фед. Агентство по образованию; Южно-Уральский гос. ун-т, юрид. фак., каф. «Уголовный процесс и криминалистика». – Челябинск: Полиграф-мастер, 2005.
3. Зорин Г.А. Эвристические методы формирования стратегии и тактики следственной деятельности. - Гродно, 1991.
4. Ратинов А.Р. Судебная психология для следователей. – М., 1967.
5. Ратинов А.Р. Теория рефлексивных игр в приложении к следственной практике // Правовая кибернетика. - М., 1910.
6. Хайдуков Н.П. Тактико-психологические основы воздействия следователя на участвующих в деле лиц. - Саратов, 1984.
7. Центров Е.Е. Криминалистическое учение о потерпевшем. - М.: Изд-во МГУ, 1988.
8. Шибутани Т. Социальная психология. – М., 1969.

V. ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМИ І ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема: Віктимологія як наука про жертву. Криміналістична віктимологія: поняття, предмет, метод, система та значення, взаємозв'язок з іншими науками

1. Поняття віктимології як комплексної науки про жертву.
2. Предмет і метод криміналістичної віктимології.
3. Завдання криміналістичного вчення про потерпілого.
4. Система криміналістичного вчення про потерпілого.
5. Криміналістична віктимологія у взаємозв'язку з іншими галузями знання.

Основна література

1. Ищенко Е.П., Топорков А.А. Криминалистика: Учебник. Изд. 2-е, испр. и доп. (под ред. доктора юридич. наук, проф. Е.П. Ищенко) - "Контракт", "Инфра-М", 2005 г.
2. Криминалистика: Учебник для вузов / Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, профессора Белкина Р.С. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2005.
3. Гельдибаев М.Х. Уголовный процесс: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по юридич. специальностям / М.Х. Гельдибаев, В.В. Вандышев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2007.
4. Ривман Д.В. Криминальная ви́ктимология. – СПб.: Питер, 2002.
5. Шинкевич Н.Е. Права и обязанности потерпевшего в уголовном процессе: Учебно-практическое пособие. – Смоленск, 2006.

Додаткова література

1. Бурданова В.С., Быков В. М. Виктимологические аспекты криминалистики. - Ташкент, 1981.
2. Вандышев В.В. Изучение личности потерпевшего в процессе расследования. - Л., 1989.
3. Справочник следователя. Практическая криминалистика: расследование отдельных видов преступлений: Практическое пособие. Вып. 2. - М.: Юрид. лит., 1990.
4. Виноцкий Л.В. Криминалистическая ви́ктимология / Л.В. Виноцкий, Н.Е. Шинкевич; Мин-во образования и науки РФ; Фед. Агентство по образованию; Южно-Уральский гос. ун-т, юрид. фак., каф. «Уголовный процесс и криминалистика». – Челябинск: Полиграфмастер, - 2005.
5. Вишневецкий К.В. Направления ви́ктимологических исследований в зарубежной криминологии // Вестник Московского университета МВД России. – 2005. - № 2.
6. Полубинский В.И., Ситковский А.Л. Теоретические и практические основы криминальной ви́ктимологии: Монография. – М.: ВНИИ МВД России, 2006.
7. Центров Е.Е. Криминалистическое учение о потерпевшем. - М.: Изд-во МГУ, 1988.
8. Центров Е.Е. Основы криминалистического учения о потерпевшем: автореф. дис ... докт. юрид. наук. - М., 1993.
9. Шиканов В.И. Криминалистическая ви́ктимология и практика расследования убийств. - Иркутск, 1979.
10. Шинкевич Н.Е. Актуальные проблемы криминалистической ви́ктимологии. Дис. ... канд. юрид. наук. – Смоленск, 2004.

Тема: Витоки і основні напрямки криміналістичного вчення про потерпілого

1. Ретроспективний огляд криміналістичних знань про потерпілого.
2. Правове становище жертви злочину при рабовласницькому, феодальному ладі.
3. Захист прав жертв злочинів у новий час.
4. Основні напрямки використання віктимологічних знань при розслідуванні злочинів.

Основна література

1. Ищенко Е.П., Топорков А.А. Криминалистика: Учебник. Изд. 2-е, испр. и доп. (под ред. доктора юридич. наук, проф. Е.П. Ищенко) - "Контракт", "Инфра-М", 2005 г.
2. Криминалистика: Учебник для вузов / Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, профессора Белкина Р.С. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2005.
3. Гельдибаев М.Х. Уголовный процесс: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по юридич. специальностям / М.Х. Гельдибаев, В.В. Вандышев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2007.
4. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
5. Шинкевич Н.Е. Права и обязанности потерпевшего в уголовном процессе: Учебно-практическое пособие. – Смоленск, 2006.

Додаткова література

1. Виницкий Л.В. Криминалистическая виктимология / Л.В. Виницкий, Н.Е. Шинкевич; Минво образования и науки РФ; Фед. Агентство по образованию; Южно-Уральский гос. ун-т, юрид. фак., каф. «Уголовный процесс и криминалистика». – Челябинск: Полиграф-мастер, 2005.
2. Гельвиц А. Современная криминалистика. Методы расследования преступлений. – М. 1925.
3. Гросс Г. Руководство для судебных следователей как система криминалистики. - СПб., 1908.
4. Дубягин Ю.П. Руководство по розыску и расследованию неочевидных убийств. - М., 1998.
5. Дубягин Ю.П., Дубягина О.П. Проблемы розыска без вести пропавших. – М.: ООО Издательство «Юрлитинформ», 2003.
6. Дубягин Ю.П., Дубягина О.П., Логинов С.Г. Особенности расследования неочевидных убийств. – М.: ООО Издательство «Юрлитинформ», 2004.
7. Колдин В.Я. Идентификация при расследовании преступлений. - М., 1978.
8. Лузгин И.М. Моделирование при расследовании преступлений. - М., 1981.
9. Лупарев Г. Виктимологическая мудрость народов в пословицах и поговорках // Законность. – 2006. - № 1.
10. Полубинский В.И. Виктимологические аспекты профилактики преступлений. - М., 1980.
11. Полубинский В.И., Ситковский А.Л. Теоретические и практические основы криминальной виктимологии: Монография. – М.: ВНИИ МВД России, 2006.
12. Судебно-медицинская экспертиза: Справочник для юристов. - М.: Юрид. лит., 1985.
13. Торвальд Ю. Век криминалистики. - М., 1974.
14. Франк Л.В. Потерпевшие от преступления и проблемы советской виктимологии. - Душанбе, 1977.
15. Центров Е.Е. Криминалистическое учение о потерпевшем. - М.: Изд-во МГУ, 1988.
16. Шиканов В.И. Идентификация трупа человека по его черепу. - Иркутск, 1973.
17. Шинкевич Н.Е. Актуальные проблемы криминалистической виктимологии. Дис. ... канд. юрид. наук. – Смоленск, 2004.
18. Шнейкерт Г. Тайна преступника и пути к ее раскрытию. - М., 1925

Тема: Поняття і сутність віктимності, віктимізації, віктимної поведінки

1. Фактори, що впливають на рівень віктимності.
2. Поняття і значення віктимної поведінки в механізмі злочину.
3. Віктимізація: поняття та значення.
4. Використання понятійного апарату віктимології в криміналістичному вченні про потерпілого.

Основна література

1. Ищенко Е.П., Топорков А.А. Криминалистика: Учебник. Изд. 2-е, испр. и доп. (под ред. доктора юридич. наук, проф. Е.П. Ищенко) - "Контракт", "Инфра-М", 2005 г.
2. Криминалистика: Учебник для вузов / Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, профессора Белкина Р.С. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2005.
3. Гельдибаев М.Х. Уголовный процесс: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по юридич. специальностям / М.Х. Гельдибаев, В.В. Вандышев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2007.
4. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
5. Шинкевич Н.Е. Права и обязанности потерпевшего в уголовном процессе: Учебно-практическое пособие. – Смоленск, 2006.

Додаткова література

1. Белкин Р.С. Криминалистическая энциклопедия. - М.: Мегатрон XXI, 2000.
2. Бурданова В.С., Быков В.М. Виктимологические аспекты криминалистики. - Ташкент, 1981.
3. Квашиш В.Е. Основы виктимологии. Проблемы защиты прав потерпевших от преступлений. – М., 1999.
4. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
5. Франк Л.В. Виктимология и виктимность. - Душанбе, 1972.
6. Франк Л.В. Потерпевшие от преступления и проблемы советской виктимологии. - Душанбе, 1977.
7. Центров Е.Е. Криминалистическое учение о потерпевшем. - М.: Изд-во МГУ, 1988.
8. Шинкевич Н.Е. Актуальные проблемы криминалистической виктимологии. Дис. ... канд. юрид. наук. – Смоленск, 2004.

Тема: Потерпілий як об'єкт криміналістичного дослідження

1. Сутність і значення криміналістичного дослідження жертви. Потерпілий як джерело доказової інформації.
2. Інформаційно-пізнавальний аспект вивчення потерпілого.
 - 2.1. Потерпілий - об'єкт, який відображає, сприймає злочинний вплив, що несе на собі і в собі криміналістично значущі сліди (матеріальні та ідеальні).
 - 2.2. Потерпілий - об'єкт, який відображає, що вносить певні зміни в навколишню обстановку, залишає певні зміни (інформацію) про себе і своїх діях.

Основна література

1. Ищенко Е.П., Топорков А.А. Криминалистика: Учебник. Изд. 2-е, испр. и доп. (под ред. доктора юридич. наук, проф. Е.П. Ищенко) - "Контракт", "Инфра-М", 2005 г.
2. Криминалистика: Учебник для вузов / Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, профессора Белкина Р.С. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2005.
3. Гельдибаев М.Х. Уголовный процесс: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по юридич. специальностям / М.Х. Гельдибаев, В.В. Вандышев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2007.

4. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
5. Шинкевич Н.Е. Права и обязанности потерпевшего в уголовном процессе: Учебно-практическое пособие. – Смоленск, 2006.

Додаткова література

1. Бурданова В.С., Быков В.М. Виктимологические аспекты криминалистики. - Ташкент, 1981.
2. Вандышев В.В. Изучение личности потерпевшего в процессе расследования. - Л., 1989.
3. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
4. Справочник следователя. Практическая криминалистика: расследование отдельных видов преступлений: Практическое пособие. Вып. 2. - М.: Юрид. лит., 1990.
5. Центров Е.Е. Виктимологический анализ // Криминалистика социалистических стран. - М.: Юрид. лит., 1986.
6. Центров Е.Е. Криминалистическое учение о потерпевшем. - М.: Изд-во МГУ, 1988.
7. Центров Е.Е. Основы криминалистического учения о потерпевшем: автореф. дис ... докт. юрид. наук. - М., 1993.
8. Шиканов В.И. Криминалистическая виктимология и практика расследования убийств. - Иркутск, 1979.
9. Шинкевич Н.Е. Актуальные проблемы криминалистической виктимологии. Дис. ... канд. юрид. наук. – Смоленск, 2004.

Тема: Правові основи криміналістичного вчення про потерпілого

1. Жертва та потерпілий: кримінально-правове, кримінально-процесуальне і криміналістичне поняття. Криміналістичне вивчення про лжепотерпілих.
2. Віктимологія і кримінальне право.
3. Взаємозв'язок криміналістичної віктимології з кримінальним процесом.
4. Міжнародне право на захист жертв злочинів.
5. Проблема правового і соціального захисту жертв злочинів в Україні та за кордоном.

Основна література

1. Ищенко Е.П., Топорков А.А. Криминалистика: Учебник. Изд. 2-е, испр. и доп. (под ред. доктора юридич. наук, проф. Е.П. Ищенко) - "Контракт", "Инфра-М", 2005 г.
2. Криминалистика: Учебник для вузов / Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, профессора Белкина Р.С. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2005.
3. Гельдибаев М.Х. Уголовный процесс: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по юридич. специальностям / М.Х. Гельдибаев, В.В. Вандышев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2007.
4. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
5. Шинкевич Н.Е. Права и обязанности потерпевшего в уголовном процессе: Учебно-практическое пособие. – Смоленск, 2006.

Додаткова література

1. Брусницын Л.В. Обеспечение безопасности лиц, содействующих уголовному правосудию: российский, зарубежный и международный опыт 20 века (процессуальное исследование). - М.: ООО Издательство «Юрлитинформ», 2001.
2. Вандышев В.В. Жертвы тяжкого преступного насилия: Социально-правовые аспекты использования виктимологических данных в правоприменительной сфере. – СПб.: Межрегиональный институт экономики и права, 2007.

3. Виноцкий Л.В. Криминалистическая виктимология / Л.В. Виноцкий, Н.Е. Шинкевич; Минобразования и науки РФ; Фед. Агентство по образованию; Южно-Уральский гос. ун-т, юрид. фак., каф. «Уголовный процесс и криминалистика». – Челябинск: Полиграф-мастер, 2005.
4. Глазырин Ф.В. Практические и теоретические проблемы изучения личности участников уголовного судопроизводства (криминалистические аспекты) // Проблема изучения личности участников уголовного судопроизводства. – Свердловск, 1980.
5. Гончаров В.Б., Кожевников В.В. Проблемы безопасности участников уголовного процесса // Государство и право. – 2000. – № 2.
6. Епихин А.Ю. Обеспечение безопасности личности в уголовном судопроизводстве. – СПб.: Издательство Р. Асланова «Юридический центр Пресс», 2004.
7. Квашиш В. Е. Основы виктимологии. Проблемы защиты прав потерпевших от преступлений. – М., 1999.
8. Криминалистическая виктимология (вопросы теории и практики): Сборник научных трудов. - Иркутск, 1980.
9. Парфенова М.В. Процессуальные права потерпевшего и их реализация в досудебных стадиях уголовного судопроизводства: научно-методическое пособие / М.В. Парфенова, Е.И. Коных. – М.: Издательство «Экзамен», 2006.
10. Рыжаков А.П. Потерпевший: понятие, права и обязанности. Научно-практическое руководство / А.П. Рыжаков. – Ростов н/Д.: Феникс, 2006.
11. Щерба С.П., Зайцев О.А., Сарсенбаев Т.Е. Охрана прав беспомощных потерпевших по уголовным делам: Пособие / Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, докт. юрид. наук, проф. Щербы С. П. – М.: ООО Издательство «Юрлитинформ», 2001.

Тема: Взаємозв'язок особи, яка вчинила злочин, та потерпілого. Віктимологічна ситуація

1. Значення зв'язку «злочинець – потерпілий».
2. Класифікація зв'язку «злочинець - потерпілий» (основні типи зв'язку).
3. Поняття елементи віктимологічної ситуації.
4. Основні елементи віктимологічної ситуації.

Основна література

1. Ищенко Е.П., Топорков А.А. Криминалистика: Учебник. Изд. 2-е, испр. и доп. (под ред. доктора юридич. наук, проф. Е.П. Ищенко) - "Контракт", "Инфра-М", 2005 г.
2. Криминалистика: Учебник для вузов / Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, профессора Белкина Р.С. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2005.
3. Гельдибаев М.Х. Уголовный процесс: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по юридич. специальностям / М.Х. Гельдибаев, В.В. Вандышев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2007.
4. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
5. Шинкевич Н.Е. Права и обязанности потерпевшего в уголовном процессе: Учебно-практическое пособие. – Смоленск, 2006.

Додаткова література

1. Бурданова В.С., Быков В.М. Виктимологические аспекты криминалистики. - Ташкент, 1981.
2. Вандышев В.В. Связь «жертва – преступник» и ее использование в раскрытии и расследовании умышленных тяжких телесных повреждений: Учеб. пособие. – Л., 1987.
3. Вандышев В.В. Жертвы тяжкого преступного насилия: Социально-правовые аспекты использования виктимологических данных в правоприменительной сфере. – СПб.: Межрегиональный институт экономики и права, 2007.

4. Виноцкий Л.В. Криминалистическая виктимология / Л.В. Виноцкий, Н.Е. Шинкевич; Минобразования и науки РФ; Фед. Агентство по образованию; Южно-Уральский гос. ун-т, юрид. фак., каф. «Уголовный процесс и криминалистика». – Челябинск: Полиграф-мастер, 2005.
5. Колдин В.Я. Идентификация при расследовании преступлений. – М., 1978.
6. Лузгин И. М. Методологические проблемы расследования. – М., 1973.
7. Рыбальская В.Я. Методика изучения личности потерпевшего по делам о преступлениях несовершеннолетних. - Иркутск, 1975.
8. Сегай М.Я. Методология судебной идентификации. - Киев, 1970.
9. Франк Л.В. Виктимология и виктимность. - Душанбе, 1972.
10. Центров Е.Е. Криминалистическое учение о потерпевшем. - М., Изд-во МГУ, 1988.
11. Шевченко Б.И. Теоретические основы трасологической идентификации в криминалистике. – М., 1975.
12. Шинкевич Н.Е. Актуальные проблемы криминалистической виктимологии. Дис. ... канд. юрид. наук. – Смоленск, 2004.

Тема: Сліди потерпілого в структурному зв'язку системи слідів

1. Поняття і значення слідів у криміналістиці.
2. Сліди злочину: сліди злочинця, сліди потерпілого, сліди від матеріальної обстановки місця події.
3. Класифікація слідів злочинця і потерпілого.
 - 3.1. Сліди на потерпілому.
 - 3.2. Сліди на злочинці.
 - 3.3. Сліди на об'єктах обстановки місця події.
4. Значення слідів потерпілого.

Основна література

1. Ищенко Е.П., Топорков А.А. Криминалистика: Учебник. Изд. 2-е, испр. и доп. (под ред. доктора юридич. наук, проф. Е.П. Ищенко) - "Контракт", "Инфра-М", 2005 г.
2. Криминалистика: Учебник для вузов / Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, профессора Белкина Р.С. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2005.
3. Гельдибаев М.Х. Уголовный процесс: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по юридич. специальностям / М.Х. Гельдибаев, В.В. Вандышев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2007.
4. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
5. Шинкевич Н.Е. Права и обязанности потерпевшего в уголовном процессе: Учебно-практическое пособие. – Смоленск, 2006.

Додаткова література

1. Дубягин Ю.П. Руководство по розыску и расследованию неочевидных убийств. - М., 1998.
2. Карнеева Л.М., Кертэс И. Источники доказательств по советскому и венгерскому законодательству. - М., 1985.
3. Крылов И.Ф. Криминалистическое учение о следах. - Л., 1976.
4. Уемов А.И. Системный подход и общая теория систем. - М., 1978.
5. Центров Е.Е. Криминалистическое учение о потерпевшем. - М.: Изд-во МГУ, 1988.
6. Шевченко Б.И. Теоретические основы трасологической идентификации в криминалистике. – М., 1975.
7. Шинкевич Н.Е. Актуальные проблемы криминалистической виктимологии. Дис. ... канд. юрид. наук. – Смоленск, 2004.

Тема: Віктимологічний аналіз. Класифікація і типологія потерпілих

1. Поняття віктимологічного аналізу. Основні напрямки вивчення особи потерпілого, способи вивчення.
2. Комплекс питань, що підлягають вирішенню в процесі розкриття злочину з урахуванням даних про потерпілого.
3. Поняття класифікації та типології.
4. Класифікація і типологія потерпілих у віктимології.
 - 4.1. Сумлінні активні потерпілі.
 - 4.2. Сумлінні нейтральні потерпілі.
 - 4.3. Нестійкі, недобросовісні потерпілі.
 - 4.4. Лжепотерпілі.

Основна література

1. Ищенко Е.П., Топорков А.А. Криминалистика: Учебник. Изд. 2-е, испр. и доп. (под ред. доктора юридич. наук, проф. Е.П. Ищенко) - "Контракт", "Инфра-М", 2005 г.
2. Криминалистика: Учебник для вузов / Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, профессора Белкина Р.С. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2005.
3. Гельдибаев М.Х. Уголовный процесс: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по юридич. специальностям / М.Х. Гельдибаев, В.В. Вандышев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2007.
4. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
5. Шинкевич Н.Е. Права и обязанности потерпевшего в уголовном процессе: Учебно-практическое пособие. – Смоленск, 2006.

Додаткова література

1. Белкин Р.С. Курс советской криминалистики: В 3 т. – М., 1979.
2. Бурданова В.С., Быков В.М. Виктимологические аспекты криминалистики. - Ташкент, 1981.
3. Быков В.М. Криминологический анализ - тактический прием расследования преступлений // Криминологическая виктимология (вопросы теории и практики): Сборник научных трудов. – Иркутск, 1980.
4. Вандышев В.В. Изучение личности потерпевшего в процессе расследования. – Л., 1989.
5. Вандышев В.В. Жертвы тяжкого преступного насилия: Социально-правовые аспекты использования виктимологических данных в правоприменительной сфере. – СПб.: Межрегиональный институт экономики и права, 2007.
6. Виницкий Л.В. Криминологическая виктимология / Л.В. Виницкий, Н.Е. Шинкевич; Мин-во образования и науки РФ; Фед. Агентство по образованию; Южно-Уральский гос. ун-т, юрид. фак., каф. «Уголовный процесс и криминалистика». – Челябинск: Полиграф-мастер, 2005.
7. Катона Г., Центров Е.Е. Виктимологический анализ // Криминологическая социалистических стран. - М.: Юрид. лит., 1986.
8. Центров Е.Е. Виктимологический анализ // Криминологическая социалистических стран. - М.: Юрид. лит., 1986.
9. Франк Л.В. Потерпевшие от преступления и проблемы советской виктимологии. - Душанбе, 1977.
10. Шинкевич Н.Е. Актуальные проблемы криминологической виктимологии. Дис. ... канд. юрид. наук. – Смоленск, 2004.

Тема: Вплив злочину та його наслідків на особу потерпілого і на формування його показань

1. Типові дефекти показань потерпілих.
2. Психічні стани, ускладнені втратою свідомості при грубому фізичному впливі.
3. Криміналістична оцінка показань потерпілих, які перебували у момент посягання в стані алкогольного сп'яніння.
4. Особливості формування показань у потерпілих, які страждають психопатологічними розладами.
5. Особливості формування показань неповнолітніх потерпілих.
6. Оцінка факторів, що впливають на ступінь конформності і навіюваності потерпілих.

Основна література

1. Ищенко Е.П., Топорков А.А. Криминалистика: Учебник. Изд. 2-е, испр. и доп. (под ред. доктора юридич. наук, проф. Е.П. Ищенко) - "Контракт", "Инфра-М", 2005 г.
2. Криминалистика: Учебник для вузов / Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, профессора Белкина Р.С. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2005.
3. Гельдибаев М.Х. Уголовный процесс: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по юридич. специальностям / М.Х. Гельдибаев, В.В. Вандышев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2007.
4. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
5. Шинкевич Н.Е. Права и обязанности потерпевшего в уголовном процессе: Учебно-практическое пособие. – Смоленск, 2006.

Додаткова література

17. Алексеев А.М. Психологические особенности показаний очевидцев. - М., 1972.
18. Асмолов А.Г. Психология личности. Принципы общей психологического анализа. М.: Изд-во МГУ, 1990.
19. Доспулов Г.Г., Мажитов Ш.М. Психология показаний свидетелей и потерпевших. - Алма-Ата, 1975.
20. Зорин Г.А. Психологический контакт при производстве допроса. - Гродно, 1986.
21. Кертэс И. Тактика и психологические основы допроса. – М., 1965.
22. Клиническая психиатрия / Под ред. Г. Груле, Р. Юнга, В. Майер-Гросса, М. Миллера. - М., 1969.
23. Коломинский Я. Л. Осознание человеком своих личных взаимоотношений с другими членами группы // Вопросы психологии. - 1967. - № 3.
24. Комиссаров В.И., Лакаева О.А. Тактика допроса потерпевших от преступлений, совершаемых организованными группами лиц. - М.: Издательство «Юрлитинформ», 2004.
25. Комиссарова Я.В., Семенов В.В. Особенности невербальной коммуникации в ходе расследования преступлений. – М.: Издательство «Юрлитинформ», 2004.
26. Корнеева Л.М. Тактические основы организации и производства допроса в стадии расследования. - Волгоград, 1976.
27. Кузнецова С.В., Кобцова Т.С. Тактика допроса несовершеннолетних / С.В. Кузнецова, Т.С. Кобцова. – М.: Издательство «Экзамен», 2004.
28. Левитов Н.Д. Психическое состояние беспокойства, тревоги // Вопросы психологии. - 1968. - №9.
29. Метелица К.Л. Судебно-психиатрическая экспертиза потерпевших. - М.: Юрид. лит., 1990.
30. Сосновикова Ю.Е. Психические состояния человека, их классификация и диагностика. - Горький, 1975.

31. Фелинская Н.И. Реактивные состояния в судебно-психиатрической клинике. – М., 1968.
32. Центров Е.Е. Криминалистическое учение о потерпевшем. - М.: Изд-во МГУ, 1988.

Тема: Специфіка діяльності слідчого щодо подолання впливу, який здійснюється по відношенню до потерпілого

1. Поняття та види протидії розслідуванню. Вплив на потерпілих як вид протидії розслідуванню.
2. Криміналістична оцінка впливів зацікавлених осіб щодо потерпілих, та їх впливу на позицію та покази потерпілих.
3. Ознаки впливу зацікавлених осіб на потерпілих.
4. Дії слідчого по запобіганню та подоланню впливу на потерпілих.

Основна література

6. Ищенко Е.П., Топорков А.А. Криминалистика: Учебник. Изд. 2-е, испр. и доп. (под ред. доктора юридич. наук, проф. Е.П. Ищенко) - "Контракт", "Инфра-М", 2005 г.
7. Криминалистика: Учебник для вузов / Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, профессора Белкина Р.С. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2005.
8. Гельдибаев М.Х. Уголовный процесс: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по юридич. специальностям / М.Х. Гельдибаев, В.В. Вандышев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2007.
9. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
10. Шинкевич Н.Е. Права и обязанности потерпевшего в уголовном процессе: Учебно-практическое пособие. – Смоленск, 2006.

Додаткова література

9. Виноцкий Л.В. Криминалистическая виктимология / Л.В. Виноцкий, Н.Е. Шинкевич;
10. Мин-во образования и науки РФ; Фед. Агентство по образованию; Южно-Уральский гос. ун-т, юрид. фак., каф. «Уголовный процесс и криминалистика». – Челябинск: Полиграф-мастер, 2005.
11. Зорин Г.А. Эвристические методы формирования стратегии и тактики следственной деятельности. - Гродно, 1991.
12. Ратинов А.Р. Судебная психология для следователей. – М., 1967.
13. Ратинов А.Р. Теория рефлексивных игр в приложении к следственной практике // Правовая кибернетика. - М., 1910.
14. Хайдуков Н.П. Тактико-психологические основы воздействия следователя на участвующих в деле лиц. - Саратов, 1984.
15. Центров Е.Е. Криминалистическое учение о потерпевшем. - М.: Изд-во МГУ, 1988.
16. Шибутани Т. Социальная психология. – М., 1969.

Тема: Віктимологічна профілактика: поняття, нормативна основа, основні напрямки та значення

1. Віктимологічна профілактика як складова частина профілактики злочинів.
2. Види віктимологічної профілактики.
3. Законодавча основа віктимологічної профілактики.
4. Суб'єкти віктимологічної профілактики.
5. Віктимологічна статистика і віктимологічний облік.
6. Напрямки та заходи віктимологічної профілактики.
7. Реалізація заходів віктимологічної профілактики в Україні та за кордоном.

Основна література

1. Ищенко Е.П., Топорков А.А. Криминалистика: Учебник. Изд. 2-е, испр. и доп. (под ред. доктора юридич. наук, проф. Е.П. Ищенко) - "Контракт", "Инфра-М", 2005 г.
2. Криминалистика: Учебник для вузов / Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, профессора Белкина Р.С. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2005.
3. Гельдибаев М.Х. Уголовный процесс: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по юридич. специальностям / М.Х. Гельдибаев, В.В. Вандышев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2007.
4. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
5. Шинкевич Н.Е. Права и обязанности потерпевшего в уголовном процессе: Учебно-практическое пособие. – Смоленск, 2006.

Додаткова література

1. Алексеев А.И., Герасимов С.И., Сухарев А.Я. Криминологическая профилактика: теория, опыт, проблемы. – М., НОРМА, 2001.
2. Вандышев В.В. Жертвы тяжкого преступного насилия: Социально-правовые аспекты использования виктимологических данных в правоприменительной сфере. – СПб.: Межрегиональный институт экономики и права, 2007.
3. Виктимология и профилактика правонарушений: Сборник научных трудов. - Иркутск, 1979.
4. Веницкий Л.В. Криминалистическая виктимология / Л.В. Веницкий, Н.Е. Шинкевич; Мино образования и науки РФ; Фед. Агентство по образованию; Южно-Уральский гос. ун-т, юрид. фак., каф. «Уголовный процесс и криминалистика». – Челябинск: Полиграф-мастер, 2005.
5. Полубинский В.И. Виктимологические аспекты профилактики преступлений: Учебное пособие. – М.: Академия МВД СССР, 1980.
6. Полубинский В.И. Жизнь в зоне риска. Как не стать жертвой преступника. – М., 2006
7. Ривман Д.В. Виктимологические факторы и профилактика преступлений: Учебное пособие. - Ленинград, 1975.
8. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
9. Шинкевич Н.Е. Актуальные проблемы криминалистической виктимологии. Дис. ... канд. юрид. наук. – Смоленск, 2004.

Тема: Загальні положення віктимологічної характеристики злочинів

1. Поняття і значення віктимологічної характеристики злочину.
2. Структура віктимологічної характеристики злочину.
 - 2.1. Коло осіб, що володіють підвищеною віктимністю.
 - 2.2. Сліди потерпілого; віктимологічний аналіз.

- 2.3. Класифікація і типологія потерпілих.
- 2.4. Використання віктимологічних знань при висуненні версій по справі.
- 2.5. Особливості провадження слідчих дій за участю потерпілого.
- 2.6. Віктимологічна профілактика.

Основна література

1. Ищенко Е.П., Топорков А.А. Криминалистика: Учебник. Изд. 2-е, испр. и доп. (под ред. доктора юридич. наук, проф. Е.П. Ищенко) - "Контракт", "Инфра-М", 2005 г.
2. Криминалистика: Учебник для вузов / Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, профессора Белкина Р.С. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2005.
3. Гельдибаев М.Х. Уголовный процесс: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по юридич. специальностям / М.Х. Гельдибаев, В.В. Вандышев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2007.
4. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
5. Шинкевич Н.Е. Права и обязанности потерпевшего в уголовном процессе: Учебно-практическое пособие. – Смоленск, 2006.

Додаткова література

1. Бурданова В.С., Быков В.М. Виктимологические аспекты криминалистики. - Ташкент, 1981.
2. Быков В.М. Криминологический анализ - тактический прием расследования пре ступлений // Криминалистическая виктимология. – Иркутск, 1980.
3. Вандышев В.В. Изучение личности потерпевшего в процессе расследования. - Л., 1989.
4. Виктимология и профилактика правонарушений: Сборник научных трудов. - Иркутск, 1979.
5. Веницкий Л.В. Криминалистическая виктимология / Л.В. Веницкий, Н.Е. Шинкевич; Мин-во образования и науки РФ; Фед. Агентство по образованию; Южно-Уральский гос. ун-т, юрид. фак., каф. «Уголовный процесс и криминалистика». – Челябинск: Полиграф-мастер, 2005.
6. Полубинский В.И. Жизнь в зоне риска. Как не стать жертвой преступника. – М., 2006
7. Ривман Д.В. Виктимологические факторы и профилактика преступлений: Учебное пособие. - Ленинград, 1975.
8. Ривман Д.В. Криминальная виктимология. – СПб.: Питер, 2002.
9. Центров Е.Е. Криминалистическое учение о потерпевшем. - М.: Изд-во МГУ, 1988.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття з навчальної дисципліни «Криміналістичне вчення про жертву злочину» є ефективною формою організації навчальних занять, з якими органічно поєднуються лекції. Адже, семінар – це особлива форма навчальних практичних занять, яка полягає у самостійному вивченні студентами за завданнями викладача окремих питань і тем лекційного курсу з наступним оформленням навчального матеріалу у вигляді рефератів, доповідей, повідомлень тощо.

Основними дидактичними цілями проведення семінарського заняття з навчальної дисципліни «Криміналістичне вчення про жертву злочину» є:

- забезпечити педагогічні умови для поглиблення і закріплення знань студентів з основ «Криміналістичне вчення про жертву злочину», набутих під час лекцій та у процесі вивчення навчальної інформації, що виноситься на самостійного опрацювання;

- спонукати студентів до колективного творчого обговорення найбільш складних питань антикорупційної політики, активізація їх до самостійного вивчення наукової та методичної літератури, формування у них навичок самоосвіти;

- оволодіння методами аналізу фактів, явищ і проблем, що розглядаються та формування умінь і навичок до здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності.

Семінарські заняття з навчальної дисципліни «Криміналістичне вчення про жертву злочину» виконують такі основні функції:

- навчальну (поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару);

- розвивальну (розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);

- виховну (патріотичне виховання, прищеплення інтересу до вивчення антикорупційної політики);

- діагностично-корекційну (контроль за якістю засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєнні та їх подолання) та ін.

Отже, при підготовці до семінарських занять з навчальної дисципліни «Криміналістичне вчення про жертву злочину» студенти повинні:

- проаналізувати тему заняття, подумати над його дидактичними цілями і основними проблемами, які винесені на обговорення;

- опрацювати рекомендовану навчальну, наукову та методичну літературу, при цьому обов'язково законспектувати і занотувати прочитане, виписати те, що, на їх погляд, сприятиме ефективному обговоренню теми семінарського заняття;

- намагатися сформулювати свою думку з кожного питання і обґрунтувати свої міркування;

- записати запитання, які виникли під час підготовки до семінарського заняття, звернутися за консультацією до викладача;

- засвоїти провідні ідеї (зміст понять, положень, законів, теорій та ін.) кримінального права зарубіжних країн..

Отже, семінар повинен бути активним, творчим заняттям, де студенти вчаться формулювати і обґрунтовувати вирішення питань, чітко аргументувати свої відповіді даними першоджерел і літератури, захищати і відстоювати свою думку у діловій дискусії. Відповіді на основні питання, а також суттєві доповнення і виступи студентів оцінюються викладачем.

VI. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Одним із засобів визначення кількісних і якісних параметрів технології навчання виступає контроль, як один із невід'ємних компонентів процесу діагностування навчальних досягнень студентів.

Контроль - це виявлення, вимір і оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів. Саму ж процедуру виявлення та виміру називають перевіркою, що є складовою частиною контролю. Крім перевірки, контроль містить у собі оцінювання (як процес) і оцінку (як результат) перевірки. За допомогою контролю допомогою встановлюють вихідний рівень знань студентів, отримують інформацію про стан їхніх знань у процесі навчання. Його ж ефективність значною мірою залежить від умінь студентів сповна використовувати можливості бібліотеки вишу.

Показники контролю знань студентів є єдиною основою для судження про результати навчання, а отже й для вирішення таких важливих питань, як переведення на наступний курс, призначення стипендії, випуск з вищої школи і видача диплома. До основних завдань системи контролю якості підготовки фахівців-юристів відносять: визначення рівня виявлення та розвитку системи компетенцій особистості студентів; виявлення, перевірку та оцінювання рівня здобутих знань, умінь та навичок студентів і якості засвоєння ними навчального матеріалу з конкретної дисципліни на всіх етапах навчання; порівняння фактичних результатів навчально-пізнавальної

діяльності із запланованими; оцінювання відповідності змісту, форм, методів і засобів навчання до мети та завдань підготовки фахівців відносно галузевої компоненти державних стандартів освіти з певного напрямку підготовки або спеціальності «Правознавство»; стимулювання систематичної самостійної роботи та пізнавальної активності студентів; виявлення і розвиток творчих здібностей, підвищення зацікавленості у вивченні навчального матеріалу; оцінювання ефективності самостійної, індивідуальної роботи студентів, їхнього вміння працювати з навчальною, довідковою, методичною літературою; виявлення кращого досвіду та розроблення заходів для підвищення якості навчання шляхом впровадження у навчальний процес інноваційних технологій, у тому числі використання нових інформаційних можливостей, зокрема комп'ютера, Інтернету.

До організації контролю висувається ряд вимог, зокрема, його потрібно підпорядкувати поставленим цілям навчання; встановлювати конкретні, об'єктивні результати контролю знань (вміння, навички, досвід творчої діяльності та емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності); використовувати методи об'єктивного аналізу і оцінювання отриманих результатів контролю. Контроль, результатом якого є певна оцінка, має бути систематичним, освітнім, діагностичним, виховним (стимулюючим), розвиваючим, керованим, оцінюючим, всебічним, об'єктивним, неупередженим, відкритим, гласним.

При вивченні дисциплін, зокрема й такої, як «Криміналістичне вчення про жертву злочину», доцільно застосовувати різні види контролю: попередній (з метою діагностування перед вивченням нового розділу, теми, на початку семестру), поточний (виявляти якість засвоєння студентами знань на заняттях), тематичний (встановлювати, наскільки успішно студенти оволоділи системою знань з теми, розділу, наскільки ефективно використовують навчальну літературу загалом, наявну в науковій бібліотеці університету зокрема), підсумковий (виявляти досягнутий рівень підготовленості студентів з окремих навчальних предметів).

Попередній контроль застосовуємо як передумову для успішного планування і керівництва навчальним процесом. Його мета - ознайомлення із загальним рівнем підготовки студентів з предмета, щоб намітити подальшу організацію навчально-пізнавальної діяльності студентів. Попередній контроль (перевірка та оцінка залишкових знань) проводиться також через деякий час після підсумкового іспиту з певної дисципліни як з метою оцінки міцності знань, так і визначення їхнього рівня.

Поточний контроль знань є органічною частиною всього педагогічного процесу і слугує засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу. Він здійснюється у повсякденній навчальній роботі й виражається у систематичних спостереженнях викладача за навчальною діяльністю студентів на кожному занятті. Мета - оперативне одержання об'єктивних даних про рівень знань студентів і якості навчальної роботи на занятті, вирішення завдань керівництва навчальним процесом, що можливі тільки на підставі даних поточного контролю.

Рубіжний (тематичний, модульний, блоковий) контроль знань є показником якості вивчення окремих розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних та організаційних якостей студентів. Рубіжний контроль дає можливість перевірити засвоєння отриманих знань через триваліший період і охоплює значний за обсягом розділи курсу, проводиться усно й письмово, як контрольна робота, індивідуально або у групі.

Підсумковий контроль - це перевірка рівня засвоєння знань, умінь студентів за семестр, курс, весь період навчання у ВНЗ. У його ході встановлюється система і структура знань студентів. До підсумкового контролю належать семестрові, перевідні й державні іспити, а також заліки перед іспитом. Основна мета іспитів - визначення дійсного змісту знань студентів за обсягом, якістю і

вмінням застосовувати їх у практичній діяльності. Не зважаючи на результати контрольних заходів у перебігу семестра, іспит як підсумкова форма контролю має бути обов'язковим для всіх студентів.

Контроль здійснюється у різних формах: індивідуальній, груповій і фронтальній.

Рейтингова система оцінювання, що застосовується за кредитно-трансферної системи, підсилює роль поточного і підсумкового контролю, робить його систематичним. Рейтингове оцінювання забезпечує інтегральну оцінку результатів навчання студентів, поєднує кількісні оцінки результативності навчання з якісними показниками навчання студентів, дає змогу враховувати їхні досягнення на кожному етапі оволодіння знаннями, активізувати самостійну роботу, зокрема й з навчальною літературою, є зручним при переведенні національної оцінки на шкалу ECTS, сприяє розвитку самоконтролю студентів.

Одним із найважливіших методів контролю є спостереження за навчальною діяльністю студентів. Він дає змогу скласти уявлення про пізнавальні можливості студентів, їхнє ставлення до оволодіння знаннями, рівень самостійної підготовки тощо.

Усне опитування досить широко використовують у традиційній системі перевірки та оцінювання навчальних досягнень студентів, воно полягає в постановці перед ними запитань за змістом навчального матеріалу та оцінюванні їхніх відповідей. За своїм характером усне опитування може бути індивідуальним і фронтальним, простим і складним.

Повніше реалізувати діагностичну функцію уможлиблює письмовий контроль. Він дає змогу економно використовувати навчальний час, виявити уміння логічного, послідовного викладення думок студентом, досягти єдності вимог до контролю. Проте, письмові контрольні роботи не можуть замінити усного контролю знань, викладачеві необхідно поєднувати ці методи.

До основної умови організації ефективного контролю навчальних досягнень у процесі вивчення спеціальних дисциплін відносимо системність контролю, коли вивчення кожного розділу, кожної теми закінчується контрольними завданнями, а усне опитування, письмові роботи, тестові завдання поєднують із практичною перевіркою, цілеспрямовано і доцільно використовують у формуванні самоконтролю студентів. Контрольні завдання мають охоплювати весь навчальний матеріал і бути диференційованими за рівнями володіння студентами знаннями. При цьому викладач інформує їх про зміст, методи, форми і терміни проведення контрольних заходів та надає можливість кожному ознайомитися з результатами контролю, проаналізувати їх виконання, допущені помилки.

Отже, при вивченні навчальної програми дисципліни «Криміналістичне вчення про жертву злочину» варто поєднувати комплекс методів і форм контролю навчальних досягнень студентів (усне опитування, комплексна контрольна робота, задачі). А щоб результати були вагомими, студентам-правникам слід сповна використовувати можливості кафедральної та університетської бібліотек.

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

СТУДЕНТІВ

КОМПЛЕКСНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Варіант 1

1. Поняття віктимології як комплексної науки про жертву.
2. Поняття елементи віктимологічної ситуації.
3. Комплекс питань, що підлягають вирішенню в процесі розкриття злочину з урахуванням даних про потерпілого.

Варіант 2

1. Криміналістична оцінка впливів зацікавлених осіб щодо потерпілих, та їх впливу на позицію та покази потерпілих.
2. Напрямки та заходи віктимологічної профілактики.
3. Дії слідчого по запобіганню та подоланню впливу на потерпілих.

Варіант 3

1. Потерпілий - об'єкт, який відображає, що вносить певні зміни в навколишню обстановку, залишає певні зміни (інформацію) про себе і своїх діяч.
2. Криміналістичне вивчення про лжепотерпілих.
3. Основні елементи віктимологічної ситуації.

Варіант 4

1. Жертва та потерпілий: кримінально-правове, кримінально-процесуальне і криміналістичне поняття.
2. Сліди злочину: сліди злочинця, сліди потерпілого, сліди від матеріальної обстановки місця події.
3. Класифікація і типологія потерпілих у віктимології.

Варіант 5

1. Сліди потерпілого: віктимологічний аналіз.
2. Психічні стани, ускладнені втратою свідомості при грубому фізичному впливі.
3. Поняття та види протидії розслідуванню. Вплив на потерпілих як вид протидії розслідуванню.

Варіант 6

1. Криміналістична оцінка показань потерпілих, які перебували у момент посягання в стані алкогольного сп'яніння.
2. Особливості провадження слідчих дій за участю потерпілого.
3. Предмет і метод криміналістичної віктимології.

Варіант 7

1. Поняття і значення віктимної поведінки в механізмі злочину.
2. Віктимологічна профілактика як складова частина профілактики злочинів.
3. Ознаки впливу зацікавлених осіб на потерпілих.

Варіант 8

1. Потерпілий - об'єкт, який відображає, сприймає злочинний вплив, що несе на собі і в собі криміналістично значущі сліди (матеріальні та ідеальні).

2. Поняття і значення віктимологічної характеристики злочину.
3. Криміналістична віктимологія у взаємозв'язку з іншими галузями знання.

Варіант 9

1. Віктимологія і кримінальне право.
2. Система криміналістичного вчення про потерпілого.
3. Значення зв'язку «злочинець – потерпілий».

Варіант 10

1. Класифікація зв'язку «злочинець - потерпілий» (основні типи зв'язку).
2. Віктимологічна профілактика.
3. Класифікація слідів злочинця і потерпілого.

Варіант 11

1. Значення слідів потерпілого.
2. Основні напрямки використання віктимологічних знань при розслідуванні злочинів.
3. Типові дефекти показань потерпілих.

Варіант 12

1. Особливості формування показань неповнолітніх потерпілих.
2. Завдання криміналістичного вчення про потерпілого.
3. Оцінка факторів, що впливають на ступінь конформності і навіюваності потерпілих.

Варіант 13

1. Захист прав жертв злочинів у новий час.
2. Особливості формування показань у потерпілих, які страждають психопатологічними розладами.
3. Суб'єкти віктимологічної профілактики.

Варіант 14

1. Міжнародне право на захист жертв злочинів.
2. Фактори, що впливають на рівень віктимності.
3. Проблема правового і соціального захисту жертв злочинів в Україні та за кордоном.

Варіант 15

1. Сутність і значення криміналістичного дослідження жертви. Потерпілий як джерело доказової інформації.
2. Віктимізація: поняття та значення.
3. Ретроспективний огляд криміналістичних знань про потерпілого.

Проаналізуйте ситуації, наведені нижче. Визначте тип потерпілого і перерахуйте заходи віктимологічної профілактики.

Задача 1.

Оксана Д. після перегляду реклами по місцевому телебаченню про набір актрис на зйомки фільму прийшла за вказаною адресою. Десять співробітників захоплювалися її зовнішністю: «Який типаж! Беремо неодмінно! ». Після того, як Оксана вже відчула себе актрисою, їй як би ненароком пояснили, що за місячні курси акторської майстерності і набір професійних знімків треба заплатити від 300 до 1500 доларів. Через деякий час Оксані пояснили, що зйомки фільму зірвалися, і з дівчиною прощалися. Гроші назад вона не отримувала.

Задача 2.

Громадянин Н. виявив у своїй поштової скриньці красивий конверт з поздоровленнями в вигрші автомобіля. У конверті крім яскравих, виконаних на якісному папері і в гарній друкарні картинок був і ключ від автомобіля. У листі зазначалося, що він, шановний Н., гарантовано виграв супер-приз, тому його ім'я стоїть у списку переможців найпершим. Вимагалось тільки перерахувати 200 рублів за вказаною адресою та замовити собі чудо-книгу про те, як швидко схуднути і правильно харчуватися. Н. наступного дня перерахував необхідну суму, але відповіді не дочекався.

Задача 3.

Громадянка Дементьєва прочитала в газеті оголошення, що якась фірма надає роботу вдома з хорошим заробітком. Прийшовши по зазначеній адресі, Дементьєва побачила невеликий офіс, де їй і ще шести громадянам показали документальний фільм про те, як можна вдома вирощувати гливи. У фірмі пропонували купити інвентар: важке колоду з тканини, набитою тирсою, і спори грибів в пакетиках. При цьому вимагалось сплатити 500 доларів. Гриби на колоді дійсно виростили, але не гливи, а поганки. Дементьєва привезла колоду з грибами в офіс фірми, але побачила на дверях великий замок. Сусіди пояснили, що там уже з місяць нікого немає.

Задача 4.

Громадянка Голубєва відгукнулася на оголошення клініки китайської медицини, яка обіцяла можливість швидко схуднути. Вона записалася на прийом, увійшла в красивий кабінет, сіла на зручне крісло. Лікарі в білих халатах підійшли до неї і сказали: під час сеансу ви обов'язково повинні сидіти із закритими очима. У нас потужні енергетичні хвилі, і якщо ви відкриєте очі, можете позбутися зору. Голубєва закрила очі, їй їх зав'язали темної пов'язкою. Далі були наступні відчуття: їй на голову надягли шолом, потім щось задзижчало біля вуха і пішло тепло. Сеанс тривав десять хвилин. Всього було призначено п'ять сеансів. В черговий раз Голубєва прийшла на десять хвилин раніше і відчинила двері в кабінет. Яке ж було її здивування, коли вона побачила пацієнтку, яка сидить у кріслі в шоломі, і лікаря, який водив навколо її голови звичайним феном.

Задача 5.

Котов приїхав до Москви на заробітки. Але була одна проблема: потрібно було зняти житло, яке в столиці дуже дороге. Вдало йому підвернулося в газеті оголошення, де одна контора пропонувала за півтори тисячі список телефонів, що належать господарям, які бажають здати житло не дорого. Котов приїхав в цю контору, заплатив гроші. Результат обдзвону господарів його дуже здивував: у половині випадків телефони взагалі не відповідали, а в інших випадках відповідали в грубій формі. Котов прийшов назад в агентство з вимогою повернення гроші. Там йому відповіли, що ми гроші повернемо, але тільки принесіть письмові відмови від усіх людей їхнього списку. Всього в списку значилося 150 номерів телефонів. Але Котов на цьому не заспокоївся і попросив у «ріелторів» хоча б одну реальну адресу. Приїхавши за даною адресою, він побачив будівлю коледжу.

Задача 6.

Галина С. кілька разів виявляла в своєму ящику листівку з рекламою чудодійного пілососа з парогенератором. Але вона б не звернула на неї увагу, якби не рекламний ролик, який кожен день крутили по телевізору. Пілосос струменем пари легко розм'якшують і видаляють бруд, це виглядало на екрані дуже привабливо. По телевізору говорили, що пілосос коштує 9 тисяч

гривень, а в листівці ціна була менша. Галина вирішила уважно вивчити листівку. Там зазначалося, що йти нікуди не треба, а товар можна замовити по телефону. Продавці самі привезли пілосос, показали його в дію, залишили гарантійний талон, взяли гроші і поїхали. Пілосос пропрацював недовго, спочатку вичерпалася струмінь пари, потім, пішов димок від сильного перегріву корпусу. Галина подзвонила по телефону, вказаному в гарантійному талоні. Там їй пояснили, що треба поміняти фільтр, по це коштує 750 гривень. Після заміни фільтра пілосос не жив. На дзвінки Галини більше ніхто не відповів.

Задача 7.

До Тетяні на вулиці підійшли дві пристойні на вигляд жінки. Вони сказали, що кілька хвилин тому продали шкіряне пальто і з ними розплатилися доларами. Але жінки раніше не бачили доларів і просили перевірити, чи справжні вони. Тетяна взяла в руки долари, уважно розглянула і виявила, що долари фальшиві. Висловивши співчуття жінкам, вона простягнула їм гроші. Але жінки раптово змінилися в обличчі і стали кричати на всю вулицю, що саме Тетяна намагалася підсунути їм фальшивку. Тут же поруч виявилось підкріплення з двох дужих хлопців, які погрожували доставити Тетяну найближчий РВУМВС. У самий кульмінаційний момент одна з «постраждалих» заявила: «Облиште, скандал можна залагодити, але треба заплатити за фальшиві долари за встановленим курсом».

Задача 8.

У ліфті Микола виявив гаманець з документами. Вивчивши його вміст, він знайшов там папірець з номером телефону (імовірно власника). Микола подзвонив, повідомив про свою знахідку. З трубки на нього обрушився потік подяк і благання про якнайшвидшої зустрічі. Обіцяли і винагороду. Через якийсь час Миколай з'явився на зустріч. Господар гаманця прийшов із приятелем. Побіжно оглянувши гаманець, він несподівано запитав: «А де долари, які лежали в гаманці?» поки Микола намагався пояснити, що ніяких доларів не було, ситуація різко змінилася. Його схопили за руки і почали кричати, що якщо він не поверне долари, то його відведуть в міліцію і залучать за крадіжку: відбитки пальців на гаманці залишилися, свідок теж є. У результаті Микола був змушений віддати всі гроші, які у нього з собою були.

Задача 9.

У громадянина Орлова був викрадений з не охоронюваного металевого гаража автомобіль «Ауді». Він не став повідомляти в міліцію, а дав оголошення по телебаченню в «бігучому рядку», де пообіцяв конфіденційність і солідну винагороду за повернення машини. Незабаром йому подзвонили і призначили зустріч. Назвали суму, яку необхідно було віддати. Зайнявши потрібну суму, Орлов разом з приятелем приїхав за машиною. Однак люди що з'явилися в установленому місці спочатку побажали упевнитися, що Орлов не привів з собою міліцію. Після перевірки, яка полягала в хаотичному пересуванні по місту, Орлову запропонували залишити гроші в під'їзді одного з житлових будинків, а потім вирушити на пустир, де його буде чекати викрадений автомобіль. Але іномарки на пустирі не виявилось. Микола постраждав не тільки від викрадачів, але і від шахраїв, що нажилися на чужій біді.

Задача 10.

Громадянка Баєва не працювала, була непогано забезпечена чоловіком, але відчувала почуття самотності. Подруга запропонувала їй цікаве проведення часу в елітному клубі «Надія». Туди можна було записатися тільки за протекцією члена клубу. Перша зустріч з членами клубу відбулася в невеликій затишній залі, який розташовувався в центрі міста в Будинку офіцерів. Крім неї на презентацію прийшли ще десять-дванадцять чоловік. На сцену вийшла красива молода жінка, добре одягнена яка вміє триматися перед аудиторією. Мелодійним голосом вона почала розповідати про діяльність клубу, про світле майбутнє, що чекає його членів. Виступ молодої особи супроводжувалося демонстрацією слайдів із зображеннями щасливих людей, які вступили в клуб «Надія». Щоб стати членом клубу «для обраних», треба було заплатити дві тисячі доларів, але ці гроші, за словами ведучої, скоро повернутися, якщо новоприбулий член клубу призведе туди ще когось. Баєва заплатила необхідну суму. Через певний час клуб «Надія» зник.

VI. САМОСТІЙНА РОБОТА

З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Проаналізуйте наведений нижче документ. Поясніть, чи реалізуються його положення в Україні. Відповідь обґрунтуйте з посиланнями на законодавство.

Организация Объединенных Наций
Декларация
основных принципов правосудия
для жертв преступлений и злоупотребления властью
29 ноября 1985 г.

А. Жертвы преступлений

1. Под термином «жертвы» понимаются лица, которым индивидуально или коллективно был причинен вред, включая телесные повреждения или моральный ущерб, эмоциональные страдания, материальный ущерб или существенное ущемление их основных прав в результате действия или бездействия, нарушающего действующие национальные уголовные законы государств-членов, включая законы, запрещающие преступное злоупотребление властью.

2. В соответствии с настоящей Декларацией то или иное лицо может считаться «жертвой» независимо от того, был ли установлен, арестован, предан суду или осужден правонарушитель, а также независимо от родственных отношений между правонарушителем и жертвой. Термин «жертва» в соответствующих случаях включает близких родственников или иждивенцев непосредственной жертвы, а также лиц, которым был причинен ущерб при попытке оказать помощь жертвам, находящимся в бедственном положении, или предотвратить виктимизацию.

3. Положения, содержащиеся в настоящей Декларации, применимы ко всем лицам без каких-либо различий, независимо от расы, цвета кожи, пола, возраста, языка, вероисповедания, национальности, политических или иных взглядов, культурных убеждений или практики, имущественного, сословного или семейного положения, этнического или социального происхождения и нетрудоспособности.

Доступ к правосудию и справедливое обращение

4. К жертвам следует относиться с состраданием и уважать их достоинство. Они имеют право на доступ к механизмам правосудия и скорейшую компенсацию за нанесенный им ущерб в соответствии с национальным законодательством.

5. В тех случаях, когда это необходимо, следует создать и укрепить судебные и административные механизмы, с тем чтобы обеспечить жертвам возможность получать компенсацию с помощью официальных или неофициальных процедур, которые носили бы оперативный характер, являлись бы справедливыми, недорогостоящими и доступными. Жертв, стремящихся получить компенсацию с помощью таких механизмов, следует информировать об их правах.

6. Следует содействовать тому, чтобы судебные и административные процедуры в большей степени отвечали потребностям жертв путем:

а) предоставления жертвам информации об их роли и об объеме, сроках проведения и ходе судебного разбирательства и о результатах рассмотрения их дел, особенно в случаях тяжких преступлений, а также в случаях, когда ими запрошена такая информация;

б) обеспечения возможности изложения и рассмотрения мнений и пожеланий жертв на соответствующих этапах судебного разбирательства в тех случаях, когда затрагиваются их личные

интересы, без ущерба для обвиняемых и согласно соответствующей национальной системе уголовного правосудия;

с) предоставления надлежащей помощи жертвам на протяжении всего судебного разбирательства;

d) принятия мер для сведения к минимуму неудобств для жертв охраны их личной жизни в тех случаях, когда это необходимо, и обеспечения их безопасности, а также безопасности их семей

и свидетелей с их стороны и их защиты от запугивания и мести;

e) предотвращения неоправданных задержек при рассмотрении дел и выполнении постановлений или решений о предоставлении компенсации жертвам.

7. В тех случаях, когда это необходимо, следует использовать неофициальные механизмы урегулирования споров, включая посредничество, арбитраж и суды обычного права или местную практику, с тем чтобы содействовать примирению и предоставлению возмещения жертвам.

Реституция

8. При соответствующих обстоятельствах правонарушители или третьи стороны, несущие ответственность за их поведение, должны предоставлять справедливую реституцию жертвам, их семьям или иждивенцам. Такая реституция должна включать возврат собственности или выплату за причиненный вред или ущерб, возмещение расходов, понесенных в результате виктимизации, предоставление услуг и восстановление в правах.

9. Правительствам следует рассмотреть возможность включения реституции в свою практику, положения и законы в качестве одной из мер наказания по уголовным делам в дополнение к другим уголовным санкциям.

10. В случаях причинения серьезного ущерба окружающей среде реституция, если будет вынесено соответствующее решение, должна включать, насколько это возможно, восстановление окружающей среды и инфраструктуры, замену имущества общины и возмещение расходов, связанных с переселением в тех случаях, когда такой ущерб вызывает необходимость перемещения общины.

11. Когда государственные должностные лица или другие представители, действующие в официальном или полуофициальном качестве, нарушают национальные уголовные законы, жертвы должны получать реституцию от государства, должностные лица или представители которого несут ответственность за причиненный ущерб. В тех случаях, когда правительство, при котором имело место приведшее к виктимизации действие или бездействие, уже не существует, реституция жертвам должна предоставляться государством или правительством – преемником.

Компенсация

12. В тех случаях, когда компенсацию невозможно получить в полном объеме от правонарушителя или из других источников, государствам следует принимать меры к предоставлению финансовой компенсации:

a) жертвам, которые в результате тяжких преступлений получили значительные телесные повреждения или существенно подорвали свое физическое или психическое здоровье;

b) семьям, в частности иждивенцам лиц, которые умерли или стали физически или психически недееспособными в результате такой виктимизации.

13. Следует содействовать созданию, укреплению и расширению национальных фондов для предоставления компенсации жертвам. При необходимости в этих целях могут создаваться и другие фонды, в том числе в тех случаях, когда государство, гражданином которого жертва является, не в состоянии возместить жертве причиненный ей ущерб.

Социальная помощь

14. Жертвам следует оказывать необходимую материальную, медицинскую, психологическую и социальную помощь по правительственным, добровольным, общинным и местным каналам.

15. Следует информировать жертвы о наличии медицинских и социальных услуг и другой соответствующей помощи и обеспечить им полную возможность пользоваться ими.

16. Работникам полиции, системы правосудия, здравоохранения, социальных служб и другому соответствующему персоналу следует проходить подготовку, позволяющую обеспечить понимание ими потребности жертв и руководящих принципов оказания надлежащей оперативной помощи.

17. При предоставлении услуг и помощи жертвам следует уделять внимание тем, кто испытывает особые потребности, обусловленные характером причиненного ущерба или факторами, упомянутыми в п. 3, выше.

В. Жертвы злоупотребления властью

18. Под термином «жертвы» понимаются лица, которым индивидуально или коллективно был причинен вред, включая телесные повреждения или моральный ущерб, эмоциональные страдания, материальный ущерб или существенное ущемление их основных прав в результате действия или бездействия, еще не представляющего собой нарушения международно признанных норм, касающихся прав человека.

19. Государствам следует рассмотреть вопрос о включении в национальные законы норм, запрещающих злоупотребление властью и предусматривающих средства защиты для жертв таких злоупотреблений. В число таких средств следует, в частности, включить право на реституцию и / или компенсацию и необходимую материальную, медицинскую, психологическую и социальную помощь и поддержку.

20. Государствам следует рассмотреть возможность заключения многосторонних международных договоров, касающихся жертв, определение которых приводится в п. 18.

21. Государствам следует периодически пересматривать существующие законы и практику для обеспечения их способности реагировать на изменяющиеся условия, в случае необходимости принимать и вводить в действие законодательные положения, запрещающие деяния, представляющие собой серьезные виды злоупотребления политической или экономической властью, и содействующие мерам и механизмам предотвращения таких деяний, а также развивать и широко обеспечивать соответствующие права и средства правовой защиты для жертв таких деяний.

2. Проанализуйте наведенный ниже документ. Про які заходи віктимологічної профілактики тут йдеться? З посиланнями на законодавство поясніть, як реалізуються зазначені заходи віктимологічної профілактики в Україні.

Организация Объединенных Наций

Рекомендации

Относительно международного сотрудничества в области
предупреждения преступности и уголовного правосудия

в контексте развития

(14 декабря 1990 года)

(извлечения)

А. Предупреждение преступности и уголовное правосудие в контексте развития

1. Правительства должны вновь подтвердить свою готовность соблюдать действующие международные договоры и свою приверженность принципам Организации Объединенных Наций, выраженным в ее Уставе и в других соответствующих международных документах. Преступность можно также предупреждать, обеспечивая соблюдение этих принципов.

11. Следует разработать соответствующую информационную политику для лучшего информирования населения государств – членов о данной проблеме через официальные системы образования и общие программы информирования общественности в целях более широкого ознакомления с путями и средствами, с помощью которых можно избежать угрозы со стороны преступного мира, а также ознакомления широкой общественности с целями и процедурами системы уголовного правосудия.

12. С учетом необходимости принятия конкретных превентивных мер, связанных с такими видами преступности, как кража со взломом, кража с применением насилия и уличная

преступность, Организации Объединенных Наций необходимо разработать перечень превентивных мер на основе глубокой оценки их эффективности в различных культурных, социальных, экономических и политических условиях.

13. Что касается жертв преступлений и злоупотребления властью, то необходимо разработать руководство, содержащее перечень всеобъемлющих мер для проведения разъяснительной работы по предупреждению виктимизации, а также по защите, оказанию помощи и выплате компенсаций жертвам. Это руководство следует применять в соответствии с правовыми, социальными, культурными и экономическими условиями каждой страны и с учетом важной роли неправительственных организаций в этой области.

14. Учитывая ее важнейшую роль в деле предупреждения преступности, система уголовного правосудия должна строиться на основе прогрессивной рационализации и гуманизации уголовного законодательства и процедур, альтернативных подходов к вынесению приговоров и наказаниям в общих рамках социальной справедливости и общественных устремлений.

15. Следует практиковать систематический подход к планированию в области предупреждения преступности, с тем чтобы политика в области предупреждения преступности включалась в планирование национального развития, начиная с общей переоценки, ГД это необходимо, основ уголовного-процессуального законодательства. Такой подход означал бы начало процессов декриминализации, депенализации и использование несудебных средств, а также процессуальную реформу, которая обеспечит поддержку общественности и пересмотр существующей политики с целью оценки ее влияния. Он также пересматривал бы установление соответствующей связи между системой уголовного правосудия и другими секторами развития, включая образование, занятость, здравоохранение, социальную политику и другие соответствующие области.

В. Международное научно-техническое сотрудничество

21. Для формулирования и разработки надлежащих региональных и межрегиональных стратегий международного технического и научного сотрудничества в целях борьбы с преступностью и повышения эффективности превентивных мер и деятельности системы уголовного правосудия программы научно-технического сотрудничества должны быть направлены в первую очередь на:

a) укрепление технических возможностей учреждений уголовного правосудия;

b) повышение уровня людских и технических ресурсов во всех секторах системы уголовного правосудия для стимулирования оказания технической помощи, осуществления типовых и демонстрационных проектов, проведения исследовательской деятельности и выполнения программ подготовки кадров в тесном сотрудничестве с учреждениями Организации Объединенных Наций по предупреждению преступности и обращению с правонарушителями и компетентными неправительственными организациями;

c) дальнейшую разработку и совершенствование на национальном, региональном, межрегиональном и международном уровнях информационных баз для сбора, анализа и распространения данных о тенденциях преступности, новых путях и средствах предупреждения преступности и борьбы с ней и деятельности учреждений системы уголовного правосудия, с тем чтобы создать надлежащую основу для разработки политики и осуществления программ;

d) содействие через информационные программы и подготовку кадров осуществлению норм, руководящих принципов и стандартов Организации Объединенных Наций в области предупреждения преступности и уголовного правосудия; и

e) разработку и осуществление совместных стратегий и общих мер по борьбе с проблемами преступности, вызывающими взаимную озабоченность.

27. Особое внимание следует уделить укреплению связей сотрудничества в области предупреждения преступности и уголовного правосудия между Центром по социальному развитию и гуманитарным вопросам, Департаментом по техническому сотрудничеству в целях развития Секретариата, Программой развития Организации Объединенных Наций,

Всемирным банком и другими соответствующими органами в целях получения адекватных ресурсов для деятельности по техническому сотрудничеству в области предупреждения

преступности и уголовного правосудия. Заинтересованным правительствам следует уделять первоочередное внимание включению проектов в области предупреждения преступности и уголовного правосудия в национальные и региональные программы, которые предлагается осуществить при поддержке Программы развития Организации Объединенных Наций.

28. Для полного осуществления мандатов, обусловленных программой предупреждения преступности и уголовного правосудия, и для предоставления дополнительной технической и научной помощи и ресурсов в целях международного сотрудничества в этой области необходимо более широкое участие неправительственных организаций и помощь с их стороны.

3. Ознакомьтесь с наведением ниже документом. У повному обсязі реалізуються дані рекомендації в Україні? Відповідь мотивуйте з посиланнями на законодавство.

Комитет министров Совета Европы
Рекомендация N R (85) 11
О положении потерпевшего
в рамках уголовного права и процесса
(28 июня 1985 года)

Комитет министров согласно ст. 15, пункт "b", Устава Совета Европы, учитывая, что цели системы уголовного правосудия традиционно выражались в терминах, которые касаются, главным образом, отношения между государством и правонарушителем;

учитывая, что впоследствии работа этой системы иногда имела тенденцию к суммированию, а не к сокращению проблем потерпевшего;

учитывая, что основной функцией уголовного правосудия должно быть удовлетворение запросов и охрана интересов потерпевшего;

учитывая, что также важно повысить доверие потерпевшего к уголовному правосудию и поощрять его сотрудничество, особенно в качестве свидетеля;

учитывая, что в этих целях важно уделять больше внимания в системе уголовного правосудия физическому, психологическому, материальному и социальному ущербу, нанесенному потерпевшему, и рассмотреть, какие шаги желательны для удовлетворения его потребностей в этой связи;

учитывая, что меры в этой связи не противоречат другим целям уголовного права и процесса, таким, как усиление общественных норм и реабилитация правонарушителей, но могут в действительности помочь их достижению и конечному примирению потерпевшего и преступника;

учитывая, что следует в большей степени учитывать запросы пострадавшего на всех стадиях уголовного процесса;

ссылаясь на Европейскую конвенцию по возмещению ущерба жертвам от насильственных преступлений,

I. Рекомендует правительствам государств – членом пересмотреть свое законодательство и практику в соответствии со следующими принципами:

A. На уровне полиции

1. Полицейские должны быть подготовлены к работе с потерпевшими конструктивно, ободряюще и с сочувствием.

2. Полиция должна информировать потерпевшего о возможности получения помощи, практических и юридических консультаций, компенсации от преступника и государства.

3. Потерпевший должен получать информацию о результате полицейского расследования.

4. В любом докладе обвинительным органам полиция должна сделать ясное и полное, по возможности, сообщение о повреждениях и ущербе, причиненном потерпевшему.

Б. В отношении преследования

5. Дискреционное решение о преследовании правонарушителя не следует принимать без рассмотрения вопроса компенсации потерпевшему, включая любое существенное действие, предпринятое в этой связи правонарушителем.

6. Потерпевшего следует проинформировать об окончательном решении, касающемся преследования, пока он не сообщит, что ему не нужна эта информация.

7. У потерпевшего должно быть право просить о пересмотре компетентным органом решения о не преследовании или право возбуждать частное разбирательство.

В. Опрос потерпевшего

8. На всех стадиях процесса потерпевшего следует опрашивать таким образом, когда учитываются должным образом его личное состояние, его права и достоинство. Когда это возможно, то детей и психически больных и увечных людей следует опрашивать в присутствии их родителей или опекунов, или других лиц, помогающих им.

Г. Судопроизводство

9. Потерпевшего следует проинформировать о:

- дате и месте слушания по преступлению, которое доставило ему страдания;
- его возможностях получения реституции и компенсации в рамках уголовного процесса, правовой помощи и консультации;
- как он может узнать о результате дела.

10. У уголовного суда должна быть возможность постановить о компенсации потерпевшему преступником. С этой целью следует отменить существующие ограничения или технические препятствия, которые блокируют осуществление такой возможности.

11. Законодательство должно предусматривать, что компенсация может быть или уголовным наказанием, или заменой его, или назначена в дополнение к нему.

12. Всю соответствующую информацию о повреждениях и ущербе, понесенном потерпевшим, следует представить в суд, чтобы он смог принять во внимание при вынесении решения о форме и объеме наказания:

- запрос потерпевшего о компенсации;
- любую компенсацию или реституцию со стороны преступника или любое искреннее действие в этой связи.

13. В случаях, когда для суда открыты возможности для включения финансовых условий в объем отсроченного или условного наказания, приказа суда о назначении преступнику системы испытания или любой другой меры, большое значение, среди прочих условий, следует уделять компенсации потерпевшему со стороны преступника.

Д. На стадии принуждения к исполнению

14. Если компенсация является уголовным наказанием, то ее следует собирать так же, как и штрафы, и дать приоритет над любой другой финансовой санкцией, налагаемой на преступника. Во всех других случаях потерпевшему следует помогать как можно больше в получении денег.

Е. Защита тайны

15. Политика информации и общественных связей в связи с расследованием и разбирательством преступлений должна уделить особое внимание необходимости защиты потерпевшего от любой гласности, которая чрезмерно повлияет на его частную жизнь или достоинство. Если тип преступления или особый статус, личное состояние и безопасность потерпевшего делают необходимой особую защиту, то или разбирательство должно быть проведено в кабинете судьи, или раскрытие или публикация личной информации должны быть ограничены в максимальной степени.

Ж. Особая защита потерпевшего

16. Всякий раз, когда становится необходимым, особенно в случаях с организованной преступностью, потерпевший и его семья должны получить эффективную защиту от запугивания и возмездия преступника.

II. Рекомендует правительствам государств – членом:

1. изучить возможные преимущества схем примирения и посредничества;
2. содействовать исследованиям по эффективности положений, затрагивающих пострадавших, и поощрять их.

4. Вивчіть наведений нижче документ. Поясніть, які механізми відшкодування шкоди, заподіяної злочинном, існують за українським законодавством.

Совет Европы
Европейская конвенция
По возмещению ущерба жертвам насильственных преступлений
(ETS N 116)
(Страсбург, 24 ноября 1983 года)

Государства – члены Совета Европы, подписавшие настоящую Конвенцию, полагая, что целью Совета Европы является более тесное сплочение его членов, полагая, что, исходя из понятий справедливости и общественной солидарности, необходимо рассмотреть положение жертв умышленных насильственных преступлений, подвергнувшихся покушению на их физическое состояние или здоровье, или лиц, которые находились на попечении погибших в результате преступления,

полагая, что необходимо разработать и внедрить систему возмещения государством ущерба пострадавшим на той территории, где были совершены эти преступления, особенно в тех случаях, когда преступник не известен или не имеет средств,

полагая, что необходимо разработать элементарные положения в рассматриваемой области, изучив Резолюции (77) 27 Комитета Министров Совета Европы по возмещению ущерба жертвам уголовных преступлений, постановили следующее:

Акт I. ОСНОВНЫЕ ПРИНЦИПЫ

Статья 1

Стороны обязуются принять необходимые положения, чтобы привести в действие принципы, содержащиеся в акте I настоящей Конвенции.

Статья 2

1. Когда возмещение убытков не может быть обеспечено из других источников, государство должно это взять на себя для следующих категорий:

- a) для тех, которым в результате умышленных насильственных преступлений был нанесен серьезный урон физическому состоянию или здоровью;
- b) для тех, которые находились на иждивении погибших в результате такого преступления.

2. Возмещение ущерба, предусмотренного предыдущим абзацем, осуществляется даже в том случае, если преступник не может подвергнуться судебному преследованию или быть наказан.

Статья 3

Компенсация ущерба, осуществляемая тем государством, на территории которого было совершено преступление, выплачивается:

- a) гражданам государств - участников настоящей Конвенции;
- b) гражданам всех государств - членов Совета Европы, которые постоянно проживают на территории государства, в котором было совершено преступление.

Статья 4

Компенсация должна покрывать в зависимости от случая по крайней мере следующие части ущерба: потерю заработка, затраты на лекарства и госпитализацию, затраты на похороны и в случаях, касающихся иждивенцев, - содержания.

Статья 5

Режим возмещения ущерба в случае необходимости может устанавливать по всему ущербу или по его части верхний предел, выше которого, и нижний предел, ниже которого ущерб не будет возмещен.

Статья 6

Режим возмещения ущерба может установить срок, в течение которого принимаются прошения.

Статья 7

Возмещение ущерба может быть уменьшено или отменено с учетом финансового положения запрашивающего.

Статья 8

1. Возмещение ущерба может быть уменьшено или отменено в связи с поведением жертвы или запрашивающего до, во время или после преступления или в связи с причиненным ущербом.

2. Возмещение ущерба может быть также уменьшено или отменено, если потерпевший или запрашивающий замешаны в организационном преступлении или состоят в организации, занимающейся преступной деятельностью.

3. Возмещение ущерба может быть также уменьшено или отменено в случаях, когда полное или частичное возмещение противоречит смыслу справедливости или общественного порядка.

Статья 9

Чтобы избежать двойной компенсации, государство или уполномоченный орган могут удержать из уплачиваемой или потребовать возврата из уже выплаченной компенсации любой суммы денег, полученных потерпевшим вследствие причиненного ущерба или смерти, от свершившего преступления, в порядке социального страхования или из любого другого источника.

Статья 10

Государство или компетентные власти могут получить возмещение ущерба вместо потерпевшего, но не свыше выплаченной суммы.

Статья 11

Стороны обязуются принять надлежащие меры с тем, чтобы информация по порядку возмещения ущерба была предоставлена потенциальным просителям.

Акт II. МЕЖДУНАРОДНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО

Статья 12

При условии применения двусторонних или многосторонних соглашений о взаимопомощи между государствами компетентные власти Сторон должны взаимно договориться по запросу о возможно наиболее полном сотрудничестве в области, охватываемой настоящей Конвенцией. С этой целью каждое государство, вступающее в Конвенцию, назначает центральный орган, которому поручается принимать запросы о содействии, давать им ход и информировать об этом Генерального секретаря Совета Европы, когда принимается решение о хранении акта о ратификации, принятии, одобрении или вступлении.

Статья 13

1. Европейский комитет по уголовным проблемам Совета Европы информируется о применении настоящей Конвенции.

2. С этой целью каждая Сторона передает Генеральному секретарю Совета Европы всю полезную информацию, относящуюся к законодательным или регламентирующим положениям, имеющим отношение к вопросам, охватываемым Конвенцией.

Акт III. ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Статья 14

К Конвенции могут присоединиться государства - члены Совета Европы. Она подлежит ратификации, принятию или одобрению. Акты о ратификации, принятии или одобрении принимаются на хранение Генеральным секретарем Совета Европы.

Статья 15

1. Настоящая Конвенция вступает в силу в первый день месяца, следующего по истечении трех месяцев с даты, когда три государства – члена Совета Европы выразили согласие вступить в Конвенцию в соответствии с положениями статьи 14.

2. Для любого государства - члена, объявившего впоследствии о своем решении вступить в Конвенцию, Конвенция вступает в силу в первый день месяца, следующего по истечении трех месяцев с даты вручения на хранение акта о ратификации, принятии или одобрении.

Статья 16

1. После вступления в силу настоящей Конвенции Комитет Министров Совета Европы может предложить любому государству - не члену Совета Европы вступить в настоящую Конвенцию решением, принятым большинством, как это предусмотрено статьей 20 "д" Устава Совета Европы, и единогласным решением представителей государств, подписавших Конвенцию и имеющих право заседать в Комитете.

2. Для любого вступающего в Конвенцию государства Конвенция вступает в силу в первый день месяца, следующего по истечении трех месяцев с даты сдачи на хранение Генеральному секретарю Совета Европы акта о вступлении.

Статья 17

1. Любое государство может в момент подписания или в момент сдачи на хранение своего акта о ратификации, принятии, одобрении или вступлении обозначить территорию или территории, на которых будет применяться настоящая Конвенция.

2. Любое государство может впоследствии путем декларации, адресованной Генеральному секретарю Совета Европы, распространить действие настоящей Конвенции на любую другую территорию, заявленную в декларации. Конвенция вступает в силу по отношению к этой территории в первый день месяца по истечении трех месяцев с даты получения декларации Генеральным секретарем.

3. Любая декларация, заявленная в силу двух предыдущих пунктов, может быть отозвана относительно любой территории, указанной в этой декларации, путем нотификации, адресованной Генеральному секретарю. Отзыв вступает в силу в первый день месяца, следующего по истечении шести месяцев с даты получения нотификации Генеральным секретарем.

Статья 18

1. Любое государство может в момент подписания или в момент сдачи на хранение своего акта о ратификации, принятии, одобрении или вступлении оставить за собой право на применение одной или нескольких оговорок.

2. Любое государство, обосновавшее оговорку на основе предыдущего пункта, может отозвать ее полностью или частично путем нотификации, адресованной Генеральному секретарю Совета Европы. Отзыв вступает в силу со дня получения нотификации Генеральным секретарем.

3. Сторона, заявившая оговорку по положению настоящей Конвенции, не может рассчитывать на применение этого положения другой Стороной, однако она может при частичной или обусловленной оговорке рассчитывать на применение этого положения в той мере, в какой она сама это принимает.

Статья 19

1. Любая Сторона может в любой момент денонсировать настоящую Конвенцию путем нотификации, адресованной Генеральному секретарю Совета Европы.

2. Денонсирование вступает в силу в первый день месяца, следующего по истечении шести месяцев с даты получения нотификации Генеральным секретарем.

Статья 20

Генеральный секретарь Совета Европы нотифицирует государствам - членам Совета и любому государству, вступившему в настоящую Конвенцию:

- a) любую подпись;
- b) хранение акта о ратификации, принятии, одобрении или вступлении;
- c) дату вступления в силу настоящей Конвенции в соответствии со статьями 15, 16 и 17;
- d) любой другой акт, нотификацию или сообщение, имеющие отношение к настоящей Конвенции.

В удостоверение чего нижеподписавшиеся с разрешения их правительств подписали настоящее Соглашение.

Составлено в Страсбурге 24 ноября 1983 г. на французском и английском языках при равнозначности двух текстов в одном экземпляре, который будет храниться в архиве Совета Европы. Генеральный секретарь Совета Европы разошлет заверенные копии всем государствам - членам Совета Европы и любому государству, вступающему в настоящую Конвенцию.

5. Ознайомтесь з наведеним нижче документом. Які заходи віктимологічної профілактики відносно неповнолітніх, рекомендовані в даному документі, реалізуються в Україні?

Комитет министров Совета Европы
Рекомендация N R (91) 11
Комитета министров государствам - членам
относительно эксплуатации секса в целях наживы,
порнографии, проституции, торговли детьми
и несовершеннолетними
(9 сентября 1991 года)

Комитет министров в соответствии со статьей 15, пункт "b",

Устава Совета Европы, учитывая, что благосостояние и интересы детей и несовершеннолетних являются основными вопросами для любого общества;

учитывая, что сексуальная эксплуатация детей и подростков в целях наживы в виде порнографии, проституции и торговли людьми приняла новые и угрожающие размеры на национальном и международном уровне;

учитывая, что сексуальный опыт, связанный с этим социальным явлением часто с ранним сексуальным злоупотреблением в семье или вне ее, может быть вреден для психосоциального развития ребенка и несовершеннолетнего;

учитывая, что в интересах государств - членов Совета Европы привести в соответствие свое национальное законодательство по сексуальной эксплуатации детей и несовершеннолетних, чтобы улучшить координацию и эффективность действий, предпринятых на национальном и международном уровне, для решения данной проблемы; ссылаясь на Рекомендацию 1065 (1987) Парламентской ассамблеи Совета Европы по торговле детьми и другим формам детской эксплуатации;

помня о Резолюции N 3 по сексуальной эксплуатации, порнографии и проституции и торговле детьми и несовершеннолетними 16-й Конференции министров юстиции Европы

(Лиссабон, 1988 г.); ссылаясь на Рекомендацию N R (85) 4 о насилии в семье, Рекомендацию N R (85) 11 о положении пострадавшего в рамках уголовного права и процесса, Рекомендацию N R (87) 20 о социальных реакциях на преступность несовершеннолетних и Рекомендацию N R (89) 7, касающуюся принципов распространения видеопроизведений насильственного, жестокого или порнографического содержания; имея в виду Конвенцию о защите прав человека и основных свобод (1950) и Европейскую социальную хартию (1961); также имея в виду Конвенцию ООН по правам ребенка (1989),

I. Рекомендует правительствам государств - членов пересмотреть свое законодательство и практику с целью принятия по необходимости и выполнения следующих мер:

A. Общие меры:

а) Осведомленность общества, обучение и информация.

1. Сделать соответствующую документацию по сексуальной эксплуатации детей и несовершеннолетних доступной для родителей, лиц, опекающих малолетних, и других соответствующих групп и ассоциаций.

2. Включить в программы начального и среднего школьного обучения информацию об опасности сексуальной эксплуатации и злоупотреблениях, которым могут быть подвержены дети и несовершеннолетние, и о том, как они могут защититься сами.

3. Содействовать осуществлению программ, нацеленных на дальнейшее обучение и подготовку тех, кто обязан помогать детям и несовершеннолетним и защищать их в областях образования, здравоохранения, социального обеспечения, юстиции и полиции, чтобы позволить им выявлять случаи сексуальной эксплуатации и принять необходимые меры.

4. Ознакомить общество с разрушительными последствиями сексуальной эксплуатации, которая трансформирует детей и несовершеннолетних в потребительские объекты, и побуждать общественность к принятию участия в деятельности ассоциаций и организаций, занимающихся этой проблемой.

5. Побуждать средства массовой информации участвовать в общем просвещении по этой теме и принимать соответствующие правила поведения.

6. Пресекать и предупреждать любое злоупотребление изображением и голосом ребенка в эротических целях.

б) Сбор и обмен информацией.

7. Побуждать общественные и частные организации и органы, занимающиеся детьми и несовершеннолетними, которые стали жертвами любого вида сексуальной эксплуатации, хранить соответствующую статистическую информацию для научных целей и уголовной политики, уважая при этом анонимность и конфиденциальность.

8. Поощрять сотрудничество между полицией и всеми общественными и частными организациями, занимающимися делами по сексуальным злоупотреблениям в семье или вне ее различными формам сексуальной эксплуатации.

с) Профилактика, определение, помощь.

9. Призывать полицейские службы оказывать особое внимание профилактике, выявлению и расследованию преступлений, включающих сексуальную эксплуатацию детей и несовершеннолетних, и предоставлять им достаточные средства с этой целью.

10. Содействовать созданию и работе специализированных общественных и частных служб для защиты детей и несовершеннолетних, подвергающихся риску, чтобы предупредить и выявить все формы сексуальной эксплуатации.

11. Поддерживать общественные и частные инициативы на местном уровне, чтобы создать центры помощи для оказания медицинской, психологической, социальной или правовой помощи детям и несовершеннолетним, которые подвергаются опасности сексуальной эксплуатации или были ее жертвами.

д) Уголовное право и уголовный процесс.

12. Добиваться, чтобы оберегались права и интересы детей и несовершеннолетних в ходе процесса, уважая при этом права обвиняемых.

13. Обеспечивать конфиденциальность записей в ходе судебного и административного производства и уважение прав неприкосновенности частной жизни детей и несовершеннолетних, которые подвергались сексуальной эксплуатации, избегая, в частности, раскрытия любой информации, которая может привести к их идентификации.

14. Обеспечивать особые условия при слушаниях с детьми, которые были пострадавшими или свидетелями сексуальной эксплуатации, чтобы снизить травматические воздействия таких слушаний и повысить достоверность их заявлений, уважая при этом их достоинство.

15. Обеспечивать по соответствующей схеме компенсацию детям и несовершеннолетним, которые были пострадавшими от сексуальной эксплуатации.

16. Обеспечить возможность изъятия и конфискации доходов от преступлений, имеющих отношение к сексуальной эксплуатации детей и несовершеннолетних.

В. Меры, касающиеся детской порнографии:

1. Предусмотреть соответствующие санкции, учитывая тяжесть преступления, совершенного теми лицами, которые участвуют в производстве и сбыте любых порнографических материалов, в которых фигурируют дети.

2. Изучать целесообразность введения уголовных санкций просто за обладание детскими порнографическими материалами.

3. Обеспечить, в частности, через международное сотрудничество выявление фирм, обществ или лиц, часто связанных с двумя или более странами, использующих детей для производства порнографического материала.

4. Предусмотреть информирование общественности, чтобы повысить ее осведомленность о претворении уголовной политики, числе обвинений и осуждений по делам, связанным с детской порнографией, обеспечивая при этом анонимность детей и обвиняемых.

С. Меры, касающиеся детской и подростковой проституции:

1. Увеличить материальные и людские ресурсы полицейских служб, улучшить их методы работы, так что места, где может наблюдаться детская проституция, будут регулярно инспектироваться.

2. Поощрять и поддерживать организацию мобильных единиц по социальному обеспечению для надзора и установления контакта с детьми, в частности детьми с улицы, чтобы помочь им вернуться в свои семьи, и, по возможности и необходимости, направлять их в соответствующие органы для лечения, обучения или подготовки.

3. Принять более энергичные усилия с целью выявления и наказания тех, кто поощряет или способствует проституции детей или несовершеннолетних или кто извлекает выгоду из нее, с одной стороны, и от клиентов детской проституции, с другой Стороны.

4. Создать или развить особые подразделения в полиции и, при необходимости, усовершенствовать их методы работы, чтобы бороться с поставками детей и несовершеннолетних.

5. Отговаривать туристические агентства от развития секс-туризма в любой форме, особенно посредством гласности, организуя консультации между ними и общественными службами.

6. Дать приоритет программам профессиональной подготовки и реинтеграции, касающимся детей и несовершеннолетних, которые обычно или от случая к случаю сами занимаются проституцией.

D. Меры, касающиеся торговли детьми и несовершеннолетними:

1. Контролировать деятельность артистических, брачных агентств и контор по усыновлению, чтобы следить за перемещением в странах и между ними детей и несовершеннолетних, предупреждать возможность того, что их вовлекут в проституцию и другие формы сексуальной эксплуатации.

2. Иммиграционным властям и пограничной полиции усилить надзор, чтобы быть уверенными в том, что поездки детей за границу, особенно без сопровождения их родителей или опекуна, не связаны с торговлей людьми.

3. Создать средства и поддерживать уже существующие для защиты и помощи жертвам торговли детьми и несовершеннолетними.

II. Международные аспекты

Рекомендует правительствам государств - членом:

1. Изучить целесообразность подписания и ратификации, если они еще не сделали этого:

- Конвенции ООН о пресечении торговли людьми и эксплуатации или проституции (1950)

- Гаагскую конвенцию о юрисдикции, применяемой правовой норме и признании декретов, касающихся усыновления (1965)

- Европейскую конвенцию по усыновлению детей (1967)

- Конвенцию N 138 МОТ, касающуюся минимального возраста для приема на работу (1973)

- Конвенцию ООН о правах ребенка (1989).

2. Ввести правила по экстерриториальной юрисдикции, чтобы разрешить преследование и наказание лиц, которые совершили преступления, связанные с половой эксплуатацией детей и несовершеннолетних за пределами национальной территории,

или, если приемлемо, пересмотреть существующие правила с этой целью и улучшить международное сотрудничество в этой связи.

3. Усилить и улучшить обмен информацией между странами через Интерпол для выявления и преследования правонарушителей, связанных с сексуальной эксплуатацией, и, в частности, с торговлей детьми и несовершеннолетними, и тех, кто организует это.

4. Установить связи с международными объединениями и организациями, работающими для благосостояния детей и несовершеннолетних, чтобы извлекать пользу из данных, доступных для них, и обеспечивать, если необходимо, их сотрудничество

в борьбе с сексуальной эксплуатацией. 5. Сделать шаги для создания европейского регии стра пропавших детей.

III. Приоритеты исследований

Рекомендует правительствам государств - членом проводить исследования на национальном и международном уровне в следующих областях:

1. Характер и размах различных форм сексуальной эксплуатации детей и несовершеннолетних, особенно с учетом культуры.

2. Природа педофилии и факторы, способствующие ей.

3. Связь между усыновлением и сексуальной эксплуатацией.

4. Связь между сексуальным злоупотреблением в семье и проституцией.

5. Характеристики, роль и нужды клиентов детской проституции и порнографии.

6. Оценочные исследования профобучения и программ реинтеграции молодежи, вовлеченной в проституцию.

7. Структура, международные сети, взаимосвязи и доходы секс-индустрии.

8. Связи между секс-индустрией и оргпреступностью.

9. Возможности и пределы системы уголовного правосудия как средства предупреждения и подавления различных форм сексуальной эксплуатации детей и несовершеннолетних.

10. Эпидемиология, причины и последствия от болезней, передаваемых половым путем, у детей и несовершеннолетних, анализ их связей с сексуальными злоупотреблениями и эксплуатацией.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студентів (СРС) під управлінням викладача є педагогічним забезпеченням розвитку цільової готовності до професійної самоосвіти і являє собою дидактичний засіб освітнього процесу, штучну педагогічну конструкцію організації і керування діяльністю студентів.

Самостійна робота складається з самостійної роботи студентів над комплексом питань, тем і розділів, підготовки наукових доповідей для обговорення.

Мета самостійної роботи - допомогти студентам набути глибокі і міцні знання, сформувати вміння самостійно здобувати, розширювати і поглиблювати знання, а також виробляти навички застосування отриманих знань та вмінь.

Зміст самостійної роботи над конкретною навчальною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

Самостійна робота над навчальною дисципліною може включати:

- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації;
- підготовка до виступу на семінарських заняттях та підготовка до практичних занять;
- систематизацію вивченого матеріалу перед іспитом;
- опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей;
- переклад іноземних джерел встановленої тематики;
- підготовка та оформлення схем, таблиць, графіків, діаграм тощо.

Методичне забезпечення самостійної роботи студентів повинне передбачати засоби самоконтролю (тести, пакети контрольних завдань, питання та завдання для самоконтролю).

До індивідуальної роботи студента відносяться творчі й індивідуальні навчально-дослідні завдання:

- дослідження практичних ситуацій;
- підготовка реферативних матеріалів на актуальні теми з елементами наукового дослідження та його презентація;
- складання і розв'язування задач;
- розробка і розв'язування тестових завдань;
- пошук в Інтернет мережі додаткового навчального матеріалу до запропонованих викладачем тем;
- анотації до відеофільмів, переглянутих у лабораторії;
- збір інформації та ознайомлення із зарубіжним досвідом, що стосується певної навчальної проблеми;

Самостійна та індивідуальна робота студентів забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення конкретної навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, методичними рекомендаціями (вказівками), практикумами, конспектами лекцій, навчально-лабораторним обладнанням, електронно-обчислювальною технікою, науковою літературою та періодичними виданнями.

VII. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМИ ДЛЯ НАПИСАННЯ НАУКОВИХ РОБІТ

1. Проблема правового і соціального захисту жертв злочинів.
2. Психолого-криміналістична характеристика різних типів потерпілих.
3. Особливості тактики допиту окремих криміналістичних типів потерпілих.
4. Процесуальне становище потерпілого в кримінальному процесі.
5. Участь потерпілого в провадженні слідчих дій.
6. Криміналістичне значення інформації про особу жертви вбивства.
7. Збирання інформації про особу жертви вбивства.
8. Використання інформації про особу жертви в процесі розслідування вбивств.
9. «Лжепотерпілі»: поняття та методи викриття.
10. Основні світові віктимологічні організації і установи

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ПО НАПИСАННЮ НАУКОВИХ РОБІТ

Формами організації самостійної роботи студентів є підготовка наукових робіт по найбільш цікавим темам. Найбільш кращим варіантом залучення студентів до самостійної роботи є підготовка наукової роботи.

Залучати студентів до написання наукових робіт можна вже на початковому етапі вивчення курсу, оскільки до цього часу студенти вже вивчили такі дисципліни як криміналістика, кримінальний процес, кримінальне право, кримінологію, а саме з цими науками тісно пов'язана криміналістична віктимологія. Підготовка наукових робіт допомагає студентам набути навичок грамотно формулювати свої думки, працювати з навчальною літературою і нормативно-правовою базою, проявляти творчу ініціативу. Семінарські заняття можна будувати у формі конференцій, круглих столів, де студенти мають можливість виступити з доповіддю з окремих питань. Але якщо звичайна доповідь припускає усний виклад матеріалу, то наукова робота готується в письмовому вигляді і оформляється за всіма правилами.

Тема наукової роботи визначається студентом за погодженням з викладачем. Для наукових робіт найбільше підходять теми, за якими можна подискутувати, висловити свою точку зору. Але у формі наукової роботи може викладатися будь-яке питання досліджуваної теми, що розглядалося на лекціях, або додаткове. Необхідно, щоб студент не просто переписав матеріал однієї книги або статті, а спробував навести цікаві приклади з практики, обґрунтувати свою позицію. Наукова робота може бути просто здана викладачеві на перевірку, але бажано, щоб студент навчався виступати, адже для майбутнього юриста це дуже важливо.

Виступ з науковою роботою зазвичай розрахований за часом на 10-15 хвилин, потім студенти і викладач можуть задати питання. Не рекомендується робити наукову роботу занадто об'ємною і присвячувати її декільком відносно самостійним питанням. Підготовка наукової роботи, безумовно, може підштовхнути студента до вибору того або іншого наукового напрямку для подальшого поглибленого вивчення, але не потрібно, щоб вона перетворювалася на курсову або дипломну роботу.

Наукова робота оформляється на стандартних аркушах формату А-4, виконується від руки або друкується. При цьому студент формулює назву наукової роботи, вказує її на титульному аркуші та на початку роботи. Виклад матеріалу починається з короткого вступу, а завершується висновком. По ходу наукової роботи робляться посилання на джерела. В кінці поміщається список використаної літератури та джерел.

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аленин Ю. П. Выявление и расследование очагов преступлений. Теория и практика : [монографія] / Юрий Павлович Аленин – Одесса : Юрид. ин-т ОГУ, 1996. – 267 с.
2. Аленин Ю. П. Некоторые вопросы взаимодействия следователя и судебного медика при осмотре места происшествия и в ходе судебно-медицинского исследования трупа / Ю. П. Аленин, Н. Н. Шульга // Криминалистика и судебная экспертиза. – К., 1990. – № 41. – С. 34–39.
3. Алексєйчук В. І. Огляд місця події : тактика і психологія : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Алексєйчук Вікторія Іванівна – Х., 2007. – 240 с.
4. Басай В. Д. Основи криміналістичної одорології : [монографія] / Віктор Давидович Басай – Івано-Франківськ : Юридичний інститут Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаніка, 2002. – 484 с.
5. Бахін В. П. Взаємодія слідчого з фахівцями під час огляду місця події (збір інформації про особу, що скоїла злочин) : науково-практичні рекомендації / В. П. Бахін, О. О. Волобуєва. – Донецьк : ДЮІ, 2005. – 72 с.

6. Белкин Р. С. Курс криминалистики: в 3 т./ Р. С. Белкин – М. : Юристъ, 1997. – Т. 1. : Общая теория криминалистики. – 408 с.
7. Белкин Р. С. Курс криминалистики: в 3 т./ Р. С. Белкин. – М. : Юристъ, 1997. – Т. 2. : Частные криминалистические теории – 464 с.
8. Біленчук П. Д. Документування результатів слідчої дії: методи фіксації доказової інформації : [монографія] / П.Д. Біленчук, А.Ф. Кофанов, ОЛ. Кобилянський, Л.Д. Скільська. – К.: ННПСК КНУВС, 2009. – 96 с.
9. Біленчук П. Д. Процесуальні та криміналістичні проблеми дослідження обвинувачуваного (проблеми комплексного вивчення обвинувачуваного в стадії попереднього слідства): [монографія] / Петро Дмитрович Біленчук – К. : Атіка, 1999. – 352 с.
10. Большой энциклопедический словарь / [гл. ред. Д. М. Прохоров] / – 2-е изд. перераб. и доп. – М. : Большая рос. энцикл., 1998. – 1368 с.
11. Бояров В. І. Деякі особливості розслідування вбивств на замовлення / В. І. Бояров, Л. Є. Калюжная // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – К., 2007. – Вип. 17. – С. 12-15.
12. Бояров В. І. Деякі проблемні питання представництва інтересів потерпілого в кримінальному судочинстві / В.І. Бояров, Г.В. Коновалова // Вісник Академії адвокатури України. – 2009. – № 1 (14). – С. 114-118.
13. Бояров В. І. Особливості методики розслідування вбивств, скоєних в умовах протистояння злочинних угруповань : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 “Кримінальний процес та криміналістика ; судова експертиза” / В. І. Бояров. – К., 2000. – 16 с.
14. Быховский И. Е. Методика проведения занятий со следователями по осмотру места происшествия по делам об убийствах / Быховский И. Е., Зарубин Н. П., Найдис И. Д. – М., 1973. – 63 с.
15. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / [уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел]. – К. ; Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2009. – 1736 с.
- 16.Вандышев В.В. Жертвы тяжкого преступного насилия: Социально-правовые аспекты использования виктимологических данных в правоприменительной сфере. – СПб.: Межрегиональный институт экономики и права, 2007.
- 17.Вандышев В.В. Изучение личности потерпевшего в процессе расследования. - Л., 1989.
- 18.Вандышев В.В. Связь «жертва – преступник» и ее использование в раскрытии и расследовании умышленных тяжких телесных повреждений: Учеб. пособие. – Л., 1987.
- 19.
20. Волобуєва О. О. Взаємодія слідчого з фахівцями під час збору інформації про особу, що скоїла злочин : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 “Кримінальний процес та криміналістика ; судова експертиза” / О. О. Волобуєва. – К., 2006. – 22 с.
21. Гора І. В. Криміналістика : [навч. посіб.] / І. В. Гора – К. : Алерта, 2005. – Ч. I : Криміналістична техніка. – 320 с.
22. Гулкевич З. Т. Роль протоколів слідчих дій у доказуванні в кримінальних справах / З. Т. Гулкевич // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – Львів, 2001. – № 36. – С. 576–580.

23. Іщенко А. В. Теорія і практика криміналістичного забезпечення процесу доказування в розслідуванні злочинів : навч. посібник / Іщенко А. В., Ієрусалимов І. О., Удовенко Ж. В. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 160 с.

24. Комплексна програма профілактики правопорушень, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 20.12.2006 р. № 1767 // Офіційний Вісник України. – 2006. – № 51. – Ст. 3418.

25. Коновалова В. Е. Правовая психология : [учеб. пособ.] / В. Е. Коновалова. – Х. : Консум, 1997. – 160 с.

26. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

27. Концепція реформування кримінальної юстиції України, затверджена Указом Президента України від 08.04.2008 р. № 311/2008 “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15.02.2008 року “Про хід реформування системи кримінальної юстиції та правоохоронних органів” // Офіційний Вісник України. – 2008. – № 27. – Ст. 838.

28. Король В. В. Досудове провадження у кримінальних справах: [навч. посіб.] / В. В. Король– Івано-Франківськ : Гостинець, 2006. – 228 с.

29. Криміналістика : [підруч. для слухачів, ад’юнктів, викладачів вузів системи МВС України] / П. Д. Біленчук, О. П. Дубовий, М. В. Салтевський, П. Ю. Тимошенко / [за заг. ред. П. Д. Біленчука]. – К. : Атіка, 1998. – 416 с.

30. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. // Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 25–26. – Ст. 131.

31. Кримінальний кодекс України від 28.12.1960 р. // Відомості Верховної Ради. – 1961. – № 2. – Ст. 14.

32. Кримінально-процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / [за заг. ред. В.Т. Маляренка, В.Г. Гончаренка]. – К. : “ФОРУМ”, 2003. – 938 с.

33. Кримінально-процесуальний кодекс України. Станом на 01.09.2009 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу : [<http://www.rada.gov.ua/>]

34. Кузьмічов В. С. Слідча діяльність: сутність, принципи, криміналістичні прийоми і засоби здійснення : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора юрид. наук : спец. 12.00.09 “Кримінальний процес та криміналістика ; судова експертиза” / В. С. Кузьмічов. – К., 1996. – 36 с.

35. Перебитюк М. В. Правові основи застосування науково-технічних засобів при розслідуванні злочинів / М. В. Перебитюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – 2004. – № № 58–59. – С. 90.

36. Пунда О. О. Використання даних, одержаних в результаті застосування науково-технічних засобів, для доказування в кримінальному процесі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 “Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза” / О. О. Пунда – К., 2002. – 20 с.

37. Рощин А. Н. Книга криміналіста : [практ. пособие] / Рощин А. Н., Біленчук П. Д., Омельченко Г. Е. – К. : Вид-во “Україна”. – 1995. – 413 с.

38. Стахівський С. М. Кримінально-процесуальні засоби доказування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора юрид. наук : спец. 12.00.09 “Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза” / С. М. Стахівський. – К., 2005. – 31 с.

39. Ухвала колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 15.06.2006 р. (витяг) [Електронний ресурс] // Режим доступу : [<http://www.nau.kiev.ua/>]
40. Ухвала колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 04.03.2004 р. (витяг) [Електронний ресурс] // Режим доступу : [<http://www.nau.kiev.ua/>]
41. Фиксация результатов осмотра места происшествия : Справочное пособие для следователей / [под ред. А. М. Сербулова]. – К. : РИО МВД УССР, 1981. – 208 с.
42. Филиппова М. А. Фиксация фактических данных на предварительном следствии / М. А. Филиппова // Правоведение. – 1975. – № 1. – С. 60–66.
43. Фріс П. Л. Питання реформування кримінально-процесуального законодавства України та забезпечення рівності учасників кримінального процесу / П. Л. Фріс, А. Ю. Малеев // Адвокат. – 2002. – № 1. – С. 11–17.
44. Шепитько В.Ю. Актуализация забытого при допросе: проблемы и возможности / В.Ю. Шепитько // Проблемы законности. – Вып. 29. – Х. : НЮАУ, 1995. – С. 142-147.
45. Шепитько В.Ю. Криміналістика: Курс лекцій / В. Ю. Шепітько – Х.: ООО “Одиссей”, 2005. – 368 с.
46. Шепитько В.Ю. Теоретические проблемы систематизации тактических приемов в криминалистике / В.Ю. Шепитько – Х. : РИП “Оригинал”, 1995. – 200 с.
47. Шепитько В.Ю. Теория криминалистической тактики : [монографія] / Валерий Юрьевич Шепитько – Х. : “Триф”, 2002. – 350 с.
48. Шепітько В. Ю. Криміналістика. Енциклопедичний словник (українсько-російський і російсько-український) / [за ред. В.Я. Тація]. – Х. : Право, 2001. – 560 с.
49. Шепітько В. Ю. Криміналістика: Словник термінів / В. Ю. Шепітько – К. : “Ін Юре”, 2004. – 264 с.
50. Шепітько В. Ю. Криміналістична тактика (системно-структурний аналіз) / [монографія] / В. Ю. Шепітько – Х. : Харків юридичний, 2007. – 432 с.
51. Шепітько В. Ю. Криміналістичні проблеми збирання доказів технічними засобами у кримінальному процесі / В. Ю. Шепітько // Вісник Академії правових наук України. – Х., 2001. – Вип. 4 (27). – С. 198-207.
52. Шепітько В. Ю. та ін. Ідентифікація людини за ознаками зовнішності: Наук.-практ. посібник / В. Ю. Шепітько – Х. : Триф, 2003. – 112 с.

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬ-КОНТРОЛЮ

МОДУЛЬ 1

1. Поняття віктимології як комплексної науки про жертву.
2. Предмет і метод криміналістичної віктимології.
3. Завдання криміналістичного вчення про потерпілого.
4. Система криміналістичного вчення про потерпілого.
5. Криміналістична віктимологія у взаємозв'язку з іншими галузями знання.
6. Ретроспективний огляд криміналістичних знань про потерпілого.
7. Правове становище жертви злочину при рабовласницькому, феодальному ладі.
8. Захист прав жертв злочинів у новий час.
9. Основні напрямки використання віктимологічних знань при розслідуванні злочинів.
10. Фактори, що впливають на рівень віктимності.
11. Поняття і значення віктимної поведінки в механізмі злочину.
12. Віктимізація: поняття та значення.
13. Використання понятійного апарату віктимології в криміналістичному вченні про потерпілого.
14. Сутність і значення криміналістичного дослідження жертви. Потерпілий як джерело доказової інформації.

16. Потерпілий - об'єкт, який відображає, сприймає злочинний вплив, що несе на собі і в собі криміналістично значущі сліди (матеріальні та ідеальні).
17. Потерпілий - об'єкт, який відображає, що вносить певні зміни в навколишню обстановку, залишає певні зміни (інформацію) про себе і своїх діяч.
18. Жертва та потерпілий: кримінально-правове, кримінально-процесуальне і криміналістичне поняття. Криміналістичне вивчення про лжепотерпілих.
19. Віктимологія і кримінальне право.
20. Взаємозв'язок криміналістичної віктимології з кримінальним процесом.
21. Міжнародне право на захист жертв злочинів.
22. Проблема правового і соціального захисту жертв злочинів в Україні та за кордоном.
23. Значення зв'язку «злочинець – потерпілий».
24. Класифікація зв'язку «злочинець - потерпілий» (основні типи зв'язку).
25. Поняття елементи віктимологічної ситуації.
26. Основні елементи віктимологічної ситуації.

МОДУЛЬ 2

1. Поняття і значення слідів у криміналістиці.
2. Сліди злочину: сліди злочинця, сліди потерпілого, сліди від матеріальної обстановки місця події.
3. Класифікація слідів злочинця і потерпілого.
4. Значення слідів потерпілого.
5. Поняття віктимологічного аналізу. Основні напрямки вивчення особи потерпілого, способи вивчення.
6. Комплекс питань, що підлягають вирішенню в процесі розкриття злочину з урахуванням даних про потерпілого.
7. Поняття класифікації та типології.
8. Класифікація і типологія потерпілих у віктимології.
9. Типові дефекти показань потерпілих.
10. Психічні стани, ускладнені втратою свідомості при грубому фізичному впливі.
11. Криміналістична оцінка показань потерпілих, які перебували у момент посягання в стані алкогольного сп'яніння.
12. Особливості формування показань у потерпілих, які страждають психопатологічними розладами.
13. Особливості формування показань неповнолітніх потерпілих.
14. Оцінка факторів, що впливають на ступінь конформності і навіюваності потерпілих.
15. Поняття та види протидії розслідуванню. Вплив на потерпілих як вид протидії розслідуванню.
16. Криміналістична оцінка впливів зацікавлених осіб щодо потерпілих, та їх впливу на позицію та покази потерпілих.
17. Ознаки впливу зацікавлених осіб на потерпілих.
18. Дії слідчого по запобіганню та подоланню впливу на потерпілих.
19. Віктимологічна профілактика як складова частина профілактики злочинів.
20. Види віктимологічної профілактики.
21. Законодавча основа віктимологічної профілактики.
22. Суб'єкти віктимологічної профілактики.
23. Віктимологічна статистика і віктимологічний облік.
24. Напрямки та заходи віктимологічної профілактики.
25. Реалізація заходів віктимологічної профілактики в Україні та за кордоном.
26. Поняття і значення віктимологічної характеристики злочину.
27. Коло осіб, що володіють підвищеною віктимністю.
28. Сліди потерпілого; віктимологічний аналіз.
29. Класифікація і типологія потерпілих.
30. Використання віктимологічних знань при висуненні версій по справі.
31. Особливості провадження слідчих дій за участю потерпілого.

ПЕРЕЛІК ЗАЛКОВИХ ПИТАНЬ
з навчальної дисципліни «Криміналістичне вчення про жертву злочину»

1. Поняття віктимології як комплексної науки про жертву.
2. Предмет і метод криміналістичної віктимології.
3. Завдання криміналістичного вчення про потерпілого.
4. Система криміналістичного вчення про потерпілого.
5. Криміналістична віктимологія у взаємозв'язку з іншими галузями знання.
6. Ретроспективний огляд криміналістичних знань про потерпілого.
7. Правове становище жертви злочину при рабовласницькому, феодальному ладі.
8. Захист прав жертв злочинів у новий час.
9. Основні напрямки використання віктимологічних знань при розслідуванні злочинів.
10. Фактори, що впливають на рівень віктимності.
11. Поняття і значення віктимної поведінки в механізмі злочину.
12. Віктимізація: поняття та значення.
13. Використання понятійного апарату віктимології в криміналістичному вченні про потерпілого.
14. Сутність і значення криміналістичного дослідження жертви. Потерпілий як джерело доказової інформації.
16. Потерпілий - об'єкт, який відображає, сприймає злочинний вплив, що несе на собі і в собі

- криміналістично значущі сліди (матеріальні та ідеальні).
17. Потерпілий - об'єкт, який відображає, що вносить певні зміни в навколишню обстановку, залишає певні зміни (інформацію) про себе і своїх діяч.
 18. Жертва та потерпілий: кримінально-правове, кримінально-процесуальне і криміналістичне поняття. Криміналістичне вивчення про лжепотерпілих.
 19. Віктимологія і кримінальне право.
 20. Взаємозв'язок криміналістичної віктимології з кримінальним процесом.
 21. Міжнародне право на захист жертв злочинів.
 22. Проблема правового і соціального захисту жертв злочинів в Україні та за кордоном.
 23. Значення зв'язку «злочинець – потерпілий».
 24. Класифікація зв'язку «злочинець - потерпілий» (основні типи зв'язку).
 25. Поняття елементи віктимологічної ситуації.
 26. Основні елементи віктимологічної ситуації.
 27. Поняття і значення слідів у криміналістиці.
 28. Сліди злочину: сліди злочинця, сліди потерпілого, сліди від матеріальної обстановки місця події.
 29. Класифікація слідів злочинця і потерпілого.
 30. Значення слідів потерпілого.
 31. Поняття віктимологічного аналізу. Основні напрямки вивчення особи потерпілого, способи вивчення.
 32. Комплекс питань, що підлягають вирішенню в процесі розкриття злочину з урахуванням даних про потерпілого.
 33. Поняття класифікації та типології.
 34. Класифікація і типологія потерпілих у віктимології.
 35. Типові дефекти показань потерпілих.
 36. Психічні стани, ускладнені втратою свідомості при грубому фізичному впливі.
 37. Криміналістична оцінка показань потерпілих, які перебували у момент посягання в стані алкогольного сп'яніння.
 38. Особливості формування показань у потерпілих, які страждають психопатологічними розладами.
 39. Особливості формування показань неповнолітніх потерпілих.
 40. Оцінка факторів, що впливають на ступінь конформності і навіюваності потерпілих.
 41. Поняття та види протидії розслідуванню. Вплив на потерпілих як вид протидії розслідуванню.
 42. Криміналістична оцінка впливів зацікавлених осіб щодо потерпілих, та їх впливу на позицію та покази потерпілих.
 43. Ознаки впливу зацікавлених осіб на потерпілих.
 44. Дії слідчого по запобіганню та подоланню впливу на потерпілих.
 45. Віктимологічна профілактика як складова частина профілактики злочинів.
 46. Види віктимологічної профілактики.
 47. Законодавча основа віктимологічної профілактики.
 48. Суб'єкти віктимологічної профілактики.
 49. Віктимологічна статистика і віктимологічний облік.
 50. Напрямки та заходи віктимологічної профілактики.
 51. Реалізація заходів віктимологічної профілактики в Україні та за кордоном.
 52. Поняття і значення віктимологічної характеристики злочину.
 53. Коло осіб, що володіють підвищеною віктимністю.
 54. Сліди потерпілого; віктимологічний аналіз.
 55. Класифікація і типологія потерпілих.
 56. Використання віктимологічних знань при висуненні версій по справі.
 57. Особливості провадження слідчих дій за участю потерпілого.
 58. Віктимологічна профілактика.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Усі студенти обов'язково здають залік.

Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну виводиться з суми балів поточного контролю за модулями та підсумкового контролю на заліку.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Знання «Криміналістичного вчення про жертву злочину» необхідно будь-якому юристу, що прагне одержати фундаментальні знання в галузі кримінального права, кримінального процесу та криміналістики. Для того, щоб бути грамотним, високо кваліфікованим юристом, потрібно володіти основами криміналістичного вчення про жертву злочину, мати загальне уявлення. Це необхідно і вченому, і юристу-практику.

Введення даного спецкурсу пов'язане з усе більш зростаючим інтересом студентів до криміналістичного вчення про жертву злочину. Заслугує підтримки їхнє звертання до норм і інститутів криміналістики при розгляді відповідних інститутів українського кримінального права, криміналістики та кримінального процесу в курсових, дипломних і магістерських роботах.

Ще одним завданням даного спецкурсу є допомога студентам в оволодінні методикою порівняльно-правових досліджень (методами порівняльно-правового аналізу, системно-структурним, системно-порівняльним, історико-порівняльним тощо).

При вивченні даної дисципліни у студентів формуються уявлення про предмет даного курсу, його мету та зміст, а також вміння практичного застосування набутих знань в подальшій практичній діяльності.

Вивчати дисципліну «Криміналістичне вчення про жертву злочину» треба у суворій послідовності відповідно до програми і методичних вказівок.

У програмі курсу визначено мету та основні завдання дисципліни, компетенції, якими має оволодіти студент у процесі вивчення дисципліни, тематику лекційних та семінарських занять, зміст індивідуальних науково-дослідницьких завдань, список основної та додаткової літератури та засоби діагностики.

Методика вивчення навчальної дисципліни базується на сполученні лекцій, практичних занять, індивідуальних занять і самостійної роботи з закріплення теоретичного матеріалу.

Для ефективного вивчення дисципліни розроблені методичні рекомендації як до організації самостійної роботи студентів, так і до семінарських занять із зазначеної вище дисципліни.

Все це сприяє ефективному вивченню та засвоєнню навчального матеріалу з курсу «Криміналістичне вчення про жертву злочину».